

INVESTICIJE v zaključni fazi

Govoriti o investicijah v Brestu posebej za leto 1968, 1969 ali 1970 je nesmiselno, saj so triletnje investicije celota. Če pa te investicije, tako združene, pogledamo in analiziramo, potem vidimo, da je bilo 1969. leto investicijsko najbolj razgibano, da je bila leta 1968 ustvarjena osnova, da pa 1970. leta dokončujemo veliko rekonstrukcijo.

Gradbene investicije se bližajo koncu. V zaključni fazi je novo 3600 m² obsežno skladišče gotovih izdelkov. Končne obrise dobiva nova delavska restavracija, ki je med Iverko in Tovarno pohištva. Od večjih investicij je treba omeniti skorajšnjo dograditev trgovine s pohištvom in dodatnih delovnih prostorov. Preselitev delavske restavracije pričakujemo v juliju, trgovina in ostalo pa bo nared nekje v začetku septembra.

Na področju Cerknice je letos zamišljena prenovitev stare upravne zgradbe v IBM središče, prenovitev nekdanje Hrenove hiše v Gasilski dom, izgradnja garaž za tovarne avtomobile, nova vrtarnica pri mostu, rekonstrukcija mostu, ureditev cest in platoja, postavitev industrijskega tira ob tovarni.

Po opustitvi žage v Cerknici bomo ta objekt uporabili za vzorčno delavnico, ki bo tako dobila druge dimenzije, kot jih ima danes in drugačen sistem dela — če prav razumem, bo to skoraj tovarna v tovarni. Vendar še ne jutri.

V Tovarni pohištva Martinjak in v Tovarni lesnih izdelkov Starin trg letos ne bo večjih investicijskih del. V programu so predvsem vzdrževalna, regulacijska in podobna dela.

Res, da je obseg gradbenih del dokaj velik, vendar ni bojazni, da plana ne bi dosegli, po obsegu in pravočasno. Res pa je tudi, da smo lani bolj hiteli kot letos.

Tudi pisarniška oprema, naprave in transportna sredstva so letos še dokaj močna postavka. Del strojev je že bil dostavljen, del je naročen. Posebna težava so obračalne naprave za Iverko, kjer se mučijo, kako bi rešili težave, ki so nastale zaradi neodgovornega dobavitelja iz Zahodne Nemčije, katerega tožimo.

V montaži so parne turbine. Pravijo, da bomo imeli dovolj lastne energije. Upajmo, da bo tudi manj zastojev zaradi izpadov, do katerih pride skoraj vsak dan.

Električne in parovodne instalacije tudi letos močno bremenijo strokovnjake s tega področja, saj bo treba reševati vrsto zapletenih instalacij v novih prostorih, IBM središču in v sami proizvodnji.

Med prevoznimi sredstvi je največja postavka nabava štirih tovornih avtomobilov za prevoz pohištva, medtem ko so kombi, osebni avto, viličarji in druga prevozna sredstva manjše postavke.

V tretjo skupino investicij sodi ureditev IBM središča — AOP središča. V ta namen bo prenovljena stara upravna zgradba.

Treba bo zamenjati pode v vseh nastropjih, izravnati pode v pri-
tličju, urediti klimatizirani strojni prostor in drugo.

To bo mogoče opraviti po izselitvi delavske restavracije. Velika jedilnica bo začasno spremenjena v pisarne sektorja za ekonomiko in finance, sektorja za kadre in sektorja za OAP.

V juliju pričakujemo prve stroje za elektronsko središče. To bodo luknjači in verificirke za luknjanje kartic, ki jih rabimo za elektronsko obdelavo podatkov. Ostale stroje za IBM bomo dobili v začetku decembra.

V tem sestavku sem hotel prikazati obseg del za letos kot nadaljevanje investicij iz prejšnjih dveh let. Relativno kratka doba je potrebna, da je BREST tako izrazito spremenil svoj videz, svojo opremljenost in delovno sposobnost.

D. Trotovšek

Razgibano delo v montažnem oddelku Tovarne pohištva Cerknica

Razvojne smeri gospodarstva

V majski številki OBZORNIKA smo vas seznanili z delom resolucije o dolgoročnem razvoju Slovenije. V tem sestavku pa vas bi radi seznanili z razvojnimi smermi gospodarstva, kot si ga zamišlja resolucija.

Šele usklajene dolgoročne razvojne projekcije posameznih gospodarskih področij (vejni programi) bodo bliže in natančnejše določile najugodnejše možnosti za njihovo vključevanje v zelo dinamični gospodarski razvoj. Vendar nam že dosedanja spoznanja omogočajo vsaj splošno opredelitev verjetnih razvojnih smeri in strukturnih usmeritev posameznih gospodarskih področij.

Dolgoročno razvojno koncepcijo posameznih gospodarskih področij, ki bo izvirala iz vejnih programov, iz splošne strategije in pogojev razvoja, bodo morale delovne organizacije konkretizirati s svojimi lastnimi razvojnimi programi in ustrezno akcijo. Temeljna izhodišča programov in akcij bodo morala temeljiti na tem, kako izkoristiti organizacijske oblike za bolj rentabilno proizvodnjo in večjo uveljavitev na trgu. Zato

je nujno, da so programi odsev resničnega stanja, pa tudi odraz pričakovanih možnosti v novih integracijskih oblikah, ki jih nudijo procesi vertikalnega in horizontalnega poslovnega združevanja, predvsem v jugoslovanskem merilu.

Dosedanji integracijski procesi v Jugoslaviji nas postavljajo pred življenjsko vprašanje, kako nadaljevati industrijski razvoj Slovenije, kako vključiti naše industrijske možnosti v jugoslovanske integracije povsod tam, kjer nimamo možnosti postaviti lastnih večjih integracijskih kompleksov. V nasprotnem primeru se bo nadaljevala pot razdrobljene majhne proizvodnje z relativno visokimi stroški in z majhnimi možnostmi za nastop na svetovnem trgu.

Industrijska proizvodnja bo tudi v naslednjem petnajstletnem obdobju najpomembnejša osnova za skladno rast gospodarstva. Na podlagi sedanjih proizvodnih možnosti bo mogoče z intenzivnimi rekonstrukcijami, modernizacijami ter razvijanjem novih kapacitet povečati v naslednjem petnajstletnem obdobju industrijsko proizvodnjo za dvainpol do trikrat. Delež industrijskega pod-

ročja pri ustvarjanju družbenega proizvoda se bo sicer zmanjšal, vendar se bo zadržal na okrog 50 %.

Na proizvodne usmeritve bo vplivalo veliko dejavnikov. Proizvodnjo, ki je ob polni avtomatizaciji in uporabi kibernetike povsem izkoriščena le, če gre za delo velike količine enakih in ze-

lo podobnih izdelkov, ali manjših serij visokospecializiranih in kvalitenih proizvodov, bo pri naši i-
verifikaciji proizvodnje in možnosti koncentracije kapitala mogoče razvijati le redko in še to v okviru večjih kooperacij. Druga usmeritev pa bo taka množična proizvodnja, za katero je potre-

Konec na 2. strani

Našim borcem za 4. julij

25 let svobodnega življenja. Četrto stoletje, našega stoletja, ki mu dajemo vedno nov in nov utrip. Stoletje, ki ga sami oblikujemo in mu dajemo bit življenja. Ustvarjamo si ga po lastni presoji, po človeških odnosih, po odnosih, ki edino lahko napravijo človeka — svobodnega ustvarjalca lepe sedanosti in bogate prihodnosti novega pokolenja.

Odveč je ponavljati, kaj nam pomeni revolucija, spomin na najsvetlejšo pot zavednega Slovence, borca za pravice svoje in novih generacij, kajti tudi pošteno zastavljena beseda lahko postane že večkrat uporabljena in oguljena fraza. Narodno osvobodilna borba s svojo zgodovinsko, vojaško in družbeno izrednostjo pa je Nam mladim pomeni čustven svetla, originalna in enkratna.

odnos do revolucije izročilo revolucije, ki že 25 let prepaja našo graditev. Zgrajena je sedanost vsakodnevnega napeta, zanesljiva in utečena, le včasih rahlo utrujena in naveličana blagodat, vendar lepa kot pesem. Tu se najdemo skupaj v družbenem dogajanju, kjer skupaj dihamo s stvarnostjo, aktivno in borbeno s poštenim srcem in odnosom do lastnega izročila.

Ob voščilu in pozdravih, ki vam jih namenja naša družba in naš kolektiv, tovariši borci, vemo, da nekateri vaši problemi še niso rešeni. To niso zgolj eksistenčni problemi, ampak tudi problemi zapuščeni in osamelosti. Topla človečnost in prisluh za drobne probleme borcev mora postajati še bolj prisotna v našem hitrem življenju.

Razvojne smeri gospodarstva

Nadaljevanje s 1. strani

ben razmeroma manjši obseg polno avtomatiziranih naprav. Aktualna bo usmeritev na izdelke, ki zahtevajo veliko kreativnega dela in jih je mogoče proizvajati v manjših in srednjih količinah zaradi stalno spreminjajočega se asortimenta. Zato se bodo morali razviti aplikativna razvojno-raziskovalna dejavnost, konstrukcijska dejavnost in industrijsko oblikovanje, kar bo omogočilo preskociti cele »generacije« tehničnih pridobitev (iskanje bližnjic). Regionalni vidik našega industrijskega razvoja je industrializacija manj razvitih in prenaseljenih področij, ki jih bo mogoče reševati preavsem s delovno intenzivnimi investicijami v proizvodne kapacitete.

Poraba vseh vrst energije bo v Sloveniji narasla od 37 tisoč tcal v letu 1980 na okrog 65 tisoč tcal v letu 1985. Z novimi viri bo treba že v letu 1975 pokriti 49% primanjkljaja in v letu 1985 65% primanjkljaja. Do leta 1985 preuvaževamo naslednjo strukturo energetskega primanjkljaja: 700 tisoč ton antracita in črnega premoga, 3200 tisoč nafte in 10 milijonov kWh električne energije. Do leta 1985 bo zgrajenih še nekaj hidroelektrarn in termoelektrarn (na kurilno olje, zemeljski plin, nuklearno gorivo), nujno pa bo tudi vključevanje v omrežje plinovodov, naftovodov in elektrovodov.

Razvoj metalurgije bo v naših relativno majhnih zmogljivostih zahteval visoko stopnjo avtomatizacije, specializacije in razvijanje novih, zlasti kvalitativnih znanj z usmeritvijo prodaje na sirijski trg. Kvalitativno te proizvodnje ne bi večali in naj bi po tonazi ostala pri sedanjem obsegu. Potrebno pa jo bo temeljito modernizirati in s tem povečati in ji preskrbeti čim več dodave. Proizvodnja specializiranih metalurških izdelkov in končnih izdelkov se bo organizacijsko tehnološko povežala s kovinsko industrijo, na voljo bo elektroindustriji, lesni industriji in gradbenstvu, odprla pa se bo tudi možnost za izvoz.

V kovinsko—predelovalni in elektromotorni se bo proizvodnja prilagajala neprestanim spremembam izdelkov, široki delitvi dela in tehnološkim spremembam (avtomatične proizvodne linije, avtomatizacija individualne proizvodnje na osnovi numerično uravnavanih orodnih strojev itd.) Motorna in električna industrija, ki souka med najbolj propulzivne pogone, sta zlasti v povezovanju z velikimi tujimi firmami temelj prihodnjega industrijskega razvoja in dajeta osnove za razmah mnogih vrst proizvodnje kooperativ — dobaviteljev.

Proizvodnja grupacija »belih aparatov« in drugih proizvodov široke potrošnje lahko z zaokrožitvijo že sedaj širokega programa proizvodov in z medsebojnim sodelovanjem postane pomemben nosilec prodora na najsirša tržišča.

V kemični industriji je doslej še nepojasnjeno vprašanje, kako odpraviti relativno nerazvitost te panoge, ki je v svetovnem merilu v ospredju industrijskega razvoja. Tako ostaja vprašanje o osnovni razvojni usmeritvi kemije. Ker je o tej odločitvi precej nejasnega, je mogoče sedaj povzeti samo najbolj nasprotujoča si stališča. Ena skrajnost se zavzame za razvoj bazne kemije, vključno s petrokemijo, po drugi strani pa smo morda v Sloveniji že zamudili čas za ka jtakega in je realna le izključna usmeritev na predelovalno industrijo, ki pa mora sebi ustvariti temelj s proizvodni nižje stopnje ob usmeritvi na izvoz in na dolgoročno sodelovanje s tujimi partnerji.

Proizvodnja gradbenega materiala in nekovin ima ugodne osnove v bogatih surovinskih nahajališčih. Doseči bomo morali integracijo eksploatacije, oplemenitenja in finalizacije. Razviti se bo morala proizvodnja velikih

kapacitet z visoko produktivnostjo in nizkimi cenami. Opekarstvo bo treba usmeriti v proizvodnjo lahkih izdelkov in ekspanzirane gune. Pomembna bo racionalizacija in pospešena mehanizacija gradbene industrije, uvajanje novih materialov in izdelkov, pomenotenje dimenzij in tipov proizvodnje ter napredna industrija pri gradnji objektov vseh vrst, zlasti stanovanj. Usmeritev v steklarski industriji bo intenzivno sledila potrebam trga, zahtevam okusa in mode in bo se bolj uveljavila lasne oblikovne dozeke.

Razvoj zvečane lesne industrije še vedno temelji na našem gozdnem bogastvu. Toda pomen domačega lesa kot osnovne surovine za lesno industrijo se bo postopoma zmanjševal, ker bodo ta les nadomestili eksotni in lesu podobni sintetični proizvodi. Sedanja stopnja razvoja lesne industrije ter integrirani nastop lesne proizvodnje in trgovine na zelo zahtevnih tujih trgih pa opravičuje predvidevanja, da bo ta industrija preinjavila pri modernizaciji ter po produktivnosti dela, kvaliteti, množini in ceni soula v vrh svetovne konkurenčnosti. Intenzivni razvoj bo doživevala industrija proizvodov za sport in rekreacijo, zlasti množični rekvizitov, za katere se z visokim standardom in razvojem turizma odpira veliko tržišče. Na vseh teh področjih bo močno prisotna lasna raziskovalna in oblikovalna dejavnost. Visok delež iglavcev v Sloveniji bo osnova za proizvodnjo kvalitetnejše celuloze in kvalitetnejšega ter usrežnejšega asortimenta papirja.

Področje tekstila, usnja in konfekcije je le delno tehnološko modernizirano. Zastoj, ki se je pojavil v nekaterih velikih obratih, bo mogoče premagati z resnejšimi preusmeritvami v bolj drobja postajajo kapitano izredno atraktivni asortiment. Mnoga po-intenzivna in so viaganja pogoj za visoko produktivnost in povečanje. Bolj bo treba izkoristiti velike možnosti za take usmeritve, kjer prinajata do izraza kvaliteta in modno oblikovanje in kjer so običajne manjše in srednje serije proizvodov ter je potrebna gibka prilagoditev zahtevam najsiršega trga.

V živilski industriji lahko pričakujemo intenzivno osvajanje mnogo širšega asortimenta in zahtevnih standardov ter kvalitete, podobno kot jih je razvila živilska industrija. Večji življenjski standard, turizem in tudi izvoz dajejo možnost za množično proizvodnjo kvalitetnih živil, ki lahko ob večjem uvozu artiklov za izpopolnitev asortimentov omogočijo strukturo ponudbe, ki bo ustrezala — naj zahtevnejšemu popraševanju. Del živilske industrije, ki je povezan z domačo surovinsko osnovo, bo lahko nosilec množične specializirane kmetijske proizvodnje po naročilu in skupaj z osnovnimi organizacijami kmetijskih proizvajalcev organizatorju pri uporabi novih tehnologij in kooperacije v kmetijstvu.

Kmetijstvo. V prihodnjih petnajstih letih bo z večjim standardom sledila sedanji stagnaciji bistveno povečana poraba mesa, mleka in mlečnih proizvodov, sadja, zelenjave in drugih kvalitetnih vrst hrane. Tako bo postopoma nastajala ugodna situacija za pospeševanje kmetijske proizvodnje. Tako bo dajala nove možnosti za razvoj družbene proizvodnje, njeno kasnejšo industrializacijo in avtomatizacijo ter za uporabo mnogih novih načinov in sredstev proizvodnje. Tudi zasebni proizvajalci se bodo z mehanizacijo, specializacijo in široko razvito kooperacijo pospešeno vključevali v te procese.

Razvoj notranjega trga, turizma in predvidoma spremenjeni pogoji izvoza za evropsko tržišče dajejo v naslednjem obdobju novo možnost za razvoj kmetijske proizvodnje v družbenem proizvodu pa bi 1985. leta znašal 7 do 8 %.

Nove potrebe trga po množični proizvodnji in njenem izdelanem in obseznem asortimentu bodo terjale nova pospešena vlaganja v objekte in naprave za pripravo, dodelavo, skladiščenje in prodajo kmetijskih proizvodov. Pričakujemo lahko širše uveljavljanje dolgoročne pogodbene proizvodnje. To bo razen politike usklajevanja cen, garantiranih cen, premiranja, zascite, rezerv in drugih ukrepov omogotalo večjo stabilnost kmetijske proizvodnje in oskrbe trzisa. Nenenna modernizacija in naraščanje produktivnosti dela pa bosta omogotali konkurenčne cene za domači in tuji trg.

Strukturne spremembe v zasebnem kmetijstvu se bodo pospešeno nadaljevale, vendar je perspektiva tega poslovanja odvisna tudi od njegove lastne sposobnosti za združevanje, kooperacijo in specializirano tržno proizvodnjo. Število mesanih gospodarstev se bo povečalo. Delež kmečkih gospodarstev, katerih glavni dohodek doteka iz kmetijstva, se bo zmanjšal od sedanjih 45% na 25 do 30%. Od leta 1985 bomo prišli z dokupovanjem zemlje, zlasti pa še z zakupom in različnimi oblikami kooperacije do bolj racionalnih proizvodnih enot, sposobnih, da uveljavljajo sodobne tenične pridobitve. S preusmeritvijo številnih kmetij in zlasti z razvitimi oblikami sodelovanja v proizvodnji ter z razvijanjem dopolnilnih delo v gozdarstvu in podobno, dejavnosti kot so kmečki turizem, domo kmečki proizvajalci lahko dohitevali splošni razvoj standarda.

V naslednjem dolgoročnem obdobju bodo aktualni mnogi problemi, na primer okrepitev osnovnih organizacij proizvajalcev, izobraževanje, pokojninsko zavarovanje, razrešitev nekaterih socialnih problemov, specifični problemi gorskih kmetij in podobno. **Gozdarstvo:** delež gozdnih površin, ki že sedaj obsegajo 48% vseh zemljišč, se bo še vnaprej večal na račun kmetijskih površin, v 20 do 30 letih, predvidoma za okrog 100.000 hektarjev. Meliorirati bomo morali degradirane gozdove in pogozdovati neobrasla zemljišča, ki jih je že sedaj 166.000 ha, in izboljšati sestoje v korist iglavcev (do leta 2000 se bo delež iglavcev povečal od sedanjih 57% na 62%).

Dosedanje povečanje lesnih zalog na 166 milijonov m³ omogčala povečano letno izkoriščanje gozdov. Tako bo mogoče ustvariti večja sredstva za odpiranje novih gozdnih področij z izgradnjo no-

vih cest in za pospeševanje gozdne proizvodnje. S povečanimi sredstvi iz gozdarstva, z ustreznim združevanjem kapitala za lesno proizvodnjo zainteresiranega dela gospodarstva in delno intervenzijskimi sredstvi republike bomo povečali snovanje intenzivnih gozdnih nasadov. Spospeševanjem gozdne proizvodnje in s povečanim izkoriščanjem gozdov bomo povečali lesne zaloge gozdov 202 milijona leta 2000.

Povečana gozdna proizvodnja bo omogčala novi razmah lesno-predelovalne industrije, pa tudi kemične predelave lesa.

Na osnovi take usmeritve bo treba obnoviti vlogo in usmerjevalno regulativno funkcijo gozdnogospodarskega načrtovanja kot institut optimalnega družbeno ekonomskega usmerjanja gozdne gospodarstva in ostalih družbeno koristnih funkcij gozdov.

Trgovina: Do leta 1985 se bo trgovina razvijala kot ena izmed prevladujočih gospodarskih panog. Dodatni vpliv tega razvoja se bo zlasti pokazal v naslednjih smereh: trgovina bo nosilec razvoja različnih dejavnosti v vsakem kompleksu terciara (trgovina servisi, gostinstvo itd.), hkrati pa bo trgovina omogčala bolj racionalno oskrbo industrije in razvijanje izvoza.

Na dinamični razvoj trgovine bodo vplivali zlasti povečana kupna moč, maloobsejni promet, tranzit in turistični promet, geografsko komercialni položaj in in položaj trgovine, ki ga je že dosegla in ga lahko z dobro organizacijo in solidnostjo poslovanja še izboljša.

Do leta 1985 se bo nadaljevala integracija sedaj še vedno razdrobljene trgovske mreže in razširitev trgovine ter zastopništva na širok gospodarski prostor. V vseh potrošniških središčih si bodo tako konkurirala prodajna središča velikih trgovskih organizacij. Razvile se bodo nove podobne trgovin od skrajno univerzalnih do specializiranih. Povečala se bo mreža samopostrežnih trgovin in razširila avtomatizirana prodaja. Trgovina bo tudi imela mnogo več deviznih možnosti za uvoz in kompletiranje asortimenta blaga. Z modernizacijo pa se bodo znižali stroški trgovine in povečala produktivnost dela.

Zaradi zaščite potrošnika, pa tudi proizvajalcev, se bo razširil sistem zaščitnim znamk in garancij, ostrejša bodo higienske zahteve, organizacije servisov bodo doledneje izpeljane, pri trgovskem

kadru bo mnogo bolj poudarjena svetovalna sposobnost in podobno. Dinamičnemu spreminjanju modnosti blaga in tehničnih lastnosti oziroma uporabnosti proizvodov se bo trgovina gibko prilagajala z močnejše diferenciranimi cenami.

Turizem: Do leta 1985 bo ob večjem standardu v Jugoslaviji, v Evropi in drugod izredno povečan turistični promet. S širokopotezno in učinkovito politiko turističnega razvoja bomo lahko izkoristili različne dobre možnosti, ki jih nudijo morje, Alpe, termalna področja in še vrsta drugih turistično zanimivih področij. Tako bomo čimbolje zajeli zlasti dva največja turistična tokova v Evropi: sredozemski in alpski.

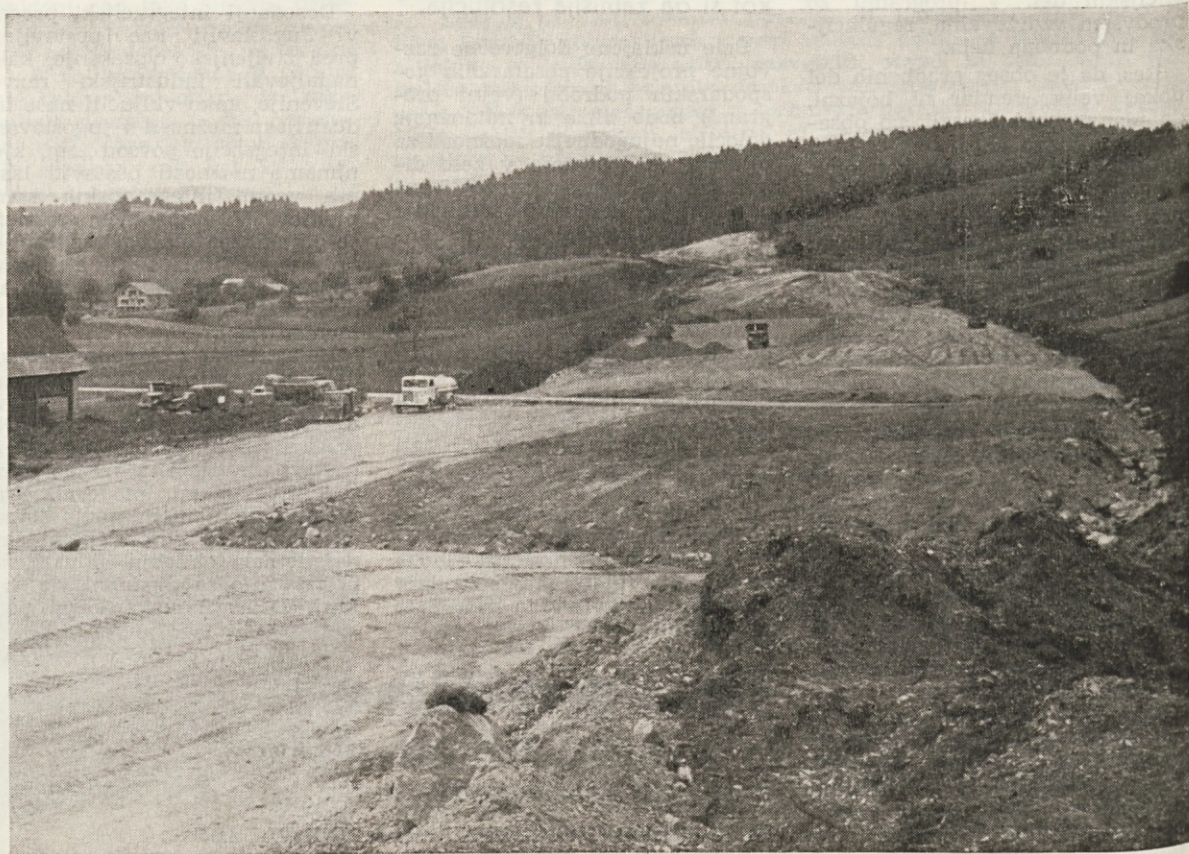
Razviti bo treba velika zimskošportna središča, ki jih bo mogoče s pravilno usmeritvijo in opremo polno izrabiti tudi za letni turizem. Bistveno se bodo povečale kapacitete obmorskega turizma s tem, da bo aktivnost turističnih organizacij zajela vso jugoslovansko obalo. Mogoče je tudi velik razvoj termalnih turističnih središč. Vse to pa bodo dopolnjevale dejavnosti v manjših turističnih področjih in množične pobude za odpiranje novih turističnih krajev in objektov.

Turistična aktivnost in politika bosta usmerjeni zlasti v modernizacijo in prihodnji razvoj receptivnih kapacitet, ki morajo ustrezati zahtevam množičnega in mobilnega turizma, v povečanje hotelskih in nehotelskih kapacitet, v kompleksno izgradnjo turističnih področij (prometna mreža, trgovina, gostinstvo, servisi, plavalni bazeni in drugi športni ter rekreacijski objekti), v pospešeno propagando, valorizacijo zgodovinskega, umetniškega in naravnega premoženja, v razvoj kmečkega turizma in zasebnih penzionov, ugodno kreditiranje graditve turističnih objektov, sistematično izobraževanje kadra vseh profilov in podobno.

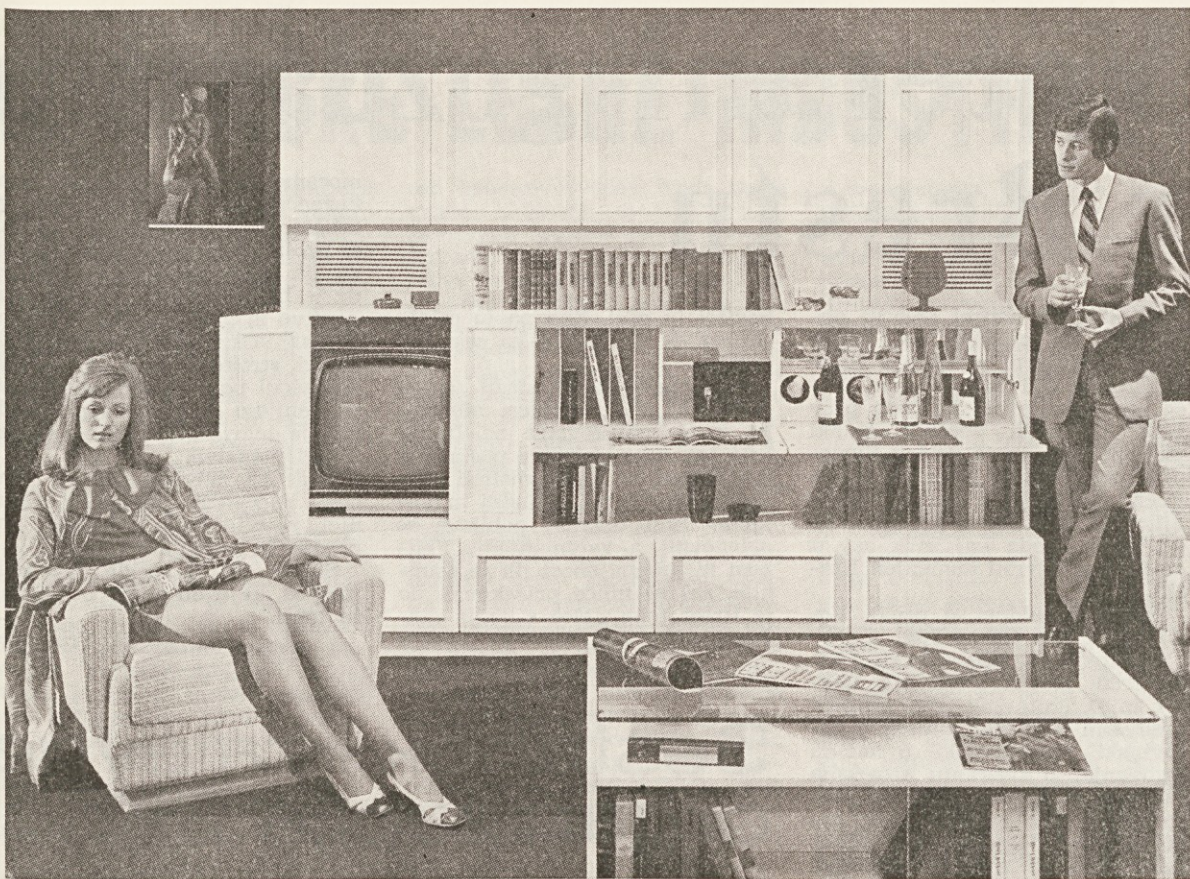
Dinamični razvoj velikih nosilcev turistične dejavnosti, povezanost med gostinstvom, trgovino, prometom in podobno, razširjanje mreže postojank po vsej državi, dobro povezovanje morskkega, zimskega termalnega in še drugih smeri turizma — vse to bo omogčilo polnejše izrabljanje kapacitet in zagotovilo večjo celovitost turističnih storitev.

Kdor je skrbno prebral predlog resolucije, si je lahko ustvaril sliko in našel sebe v razvojnih programih. Resolucija zelo poudarja tudi razvoj lesno predelovalne industrije, ker analize kažejo, da je naše naravno lesno bogastvo še vedno slabo in premalo izkoriščamo. S te strani nam je torej obstanek in razvoj zagotovljen, od nas pa je odvisno, ali bomo znali možnosti izkoristiti ali ne.

T. Kebe

Težki gradbeni stroji so že močno spremenili izgled zemljišča pri UNCU, kjer bo tekla nova avtomobilska cesta. Dela lepo napredujejo. Specializirano gradbeno podjetje Mavrovo iz Skopja gradi odsek 12 km dolge trase, katere del vidite na fotografiji. Več o cesti, tem podjetju in drugih zanimivostih iz te velike gradnje pa bomo objavili v prihodnji številki obzornika

Takšna je garnitura Aleksandra stereo

Več izvirnosti tudi v propagandi

Letošnji Brestov reklamni boom je sprožil vrsto reakcij pri kupcih naših izdelkov, pravih in perspektivnih, pri trgovcih s pohištvom, prebudil pa je tudi ostalo lesno industrijo, ki nas je že dohitela po obsegu in posnemanju reklamiranja.

BREST pohištvo je bilo skoraj dve leti poanta vsake reklame. Prepričan sem, da smo že ustvarili pojem BREST POHIŠTVO, tako kot je JOGI za MEBLO in vse vrste prešitih žimnic. Njim pomenijo žimnice, nam pa omare. Vsi bi radi delali BREST POHIŠTVO, mi bi hoteli delati in prodajati JOGI. Reklama o reklamah, boste rekli. Res, brez reklame bi bili še danes tako neznan, kot smo bili pred tremi leti, ko smo se oglašali le ob praznikih in sejnih. Danes pozna Brest že tisti, ki bo kupoval pohištvo čez dvajset let.

Če je reklama, ali bolje rečeno ekonomska propaganda, učinkovita, potem je pretirana skrb o sredstvih za reklamo nepotrebnost. Zavzemam se za stalno prisotnost v časopisju, revijah, televiziji, radiu, seveda na sejnih in razstavah, pa tudi za panoje in svetleče reklame se navdušujem. Povedati pa moram, da je treba to početi smotrno, treba je analizirati, koliko ljudi bo reklamo videlo, bralo in videlo, koga bo razstava navdušila in kdo se bo odločil za naše izdelke. Če pa je ekonomska propaganda kampanjska, postane zoprna, zoprna pa tudi firma, ki oglašuje dan za dnem. Zato menim, da je bilo letos predstavljanje novega programa v januarju tja do marca nekoliko pretirano, predvsem ker je bilo v težišču dnevno časopisje, za katerega vemo, da ga ljudje hitro zavržejo. Oglašati je treba tudi v revijah, vendar tehtno razmisliti, v katerih in v katerih ne.

Mislím, da moramo počasi preiti na normalni obseg propagande naših izdelkov in pri tem najti nove možnosti. Katere naj bodo izvirne?

Predvsem mislim, da mora naša propaganda obsegati naslednje:

- prospektno gradivo;
- stalne razstave, občasne razstave in sodelovanje na sejnih doma in vseh potencialnih evropskih tržiščih z močnim poslušom za ameriške razstave;
- televizijsko in radijsko reklamo; vse več radijskih aparatov je v avtomobilih, tranzistor-

jev na kopališčih, radio igra ves dan;

— občasno vnaprej preučeno reklamo v dnevnem časopisju, ker sta pri tem važna naklada, dan objave in kvaliteta objave;

— stalno objavljane v sodobnih revijah, ki strokovno obravnavajo opremo stanovanj;

— občasno objavljane v revijah, ki so najbolj brane in ostanejo v domači knjižnici;

— sodelovanje na različnih prireditvah s panoji in zvočnimi opozorili; zlasti če prireditve posreduje televizija;

— panoje, svetlobne napise, druge napise (oboji, kartoni, avtomobili itd.).

Moj predlog se torej ne razlikuje od sedanjega načina propa-

gande. Mislim, da je treba v prihodnje najti še nove izvirne oblike propagande. Letošnji obseg ekonomske propagande je finančni plan precej skresal in znižal. Mislim, da je to znižanje pri povečanem obsegu prodaje isto, kot če ne mažemo ležajev pri najbolj občutljivem stroje. Obenem pa trdim, da je treba propagando usmerjati tako, da bo čimvečji učinek čutili v prodaji.

Za najbolj uspele propagandne rešitve letos lahko štejemo: svetleči napis nad halo Tivoli, prospekte in njihovo izvedbo, sodelovanje na svetovnem košarkarskem prvenstvu in jazz-festivalu,

TV-oddaje iz TV središč.

D. Trotošek

Mesec prodaje pohištva Brest

Mrtvilo, ki vlada v prodaji pohištva v domovini in v tujini, zahteva različne nove prijeme pri obvladovanju trga. Konjunktura v preteklem letu se s svojo negativno stranjo kaže šele sedaj, čeprav je verjetno to šele začetek in je relativno stabilizacijo mogoče pričakovati nekje ob koncu leta.

Večina pozna razprave v republiških in zveznih predstavniških organih, katerih bistvo je v tem, kako zaježiti neprestano naraščanje cen. Ugotavljanje vzrokov in počasno reagiranje ter najrazličnejše uradne in poluradne novice vznemirjajo trg, kar občutimo tudi pri nas. Občutimo v tem, da so se vsa predvidevanja pri planiranju prodaje v posameznih mesecih izkazala za »neplanska«. Da bi to nadomestila, iščejo podjetja različne oblike za poživitev prodaje svojih izdelkov.

Iz dnevnega časopisja in s televizijskih zaslonov smo izvedeli za mesec prodaje sobnega in kuhinjskega pohištva proizvajalcev Mebla in Marlesa. Vsekakor je sedaj vrsta na nas, da organiziramo mesec pohištva za opremo dnevnih prostorov oziroma mesec pohištva Bresta.

Zato smo se na pobudo trgovskega podjetja Slovenijales dogovorili za skupno akcijo v času od 10. junija do 10. julija letos. V tem času so se trgovci obveza-

li, da bodo v Ljubljani, Celju in Mariboru opremili po eno svojo prodajalno izključno z našim pohištvom, vse ostale pa s prostorsko povečano razstavo. Tako bomo potrošnikom zagotovili pregled nad našo celotno proizvodnjo ter jim omogočili lažjo odločitev pri nakupu.

Važen prodajni moment te akcije je osem odstotno znižanje cen

Novi poslovni prijemi prodajne službe

Nesporno je dejstvo, da postaja plasma blaga eno najvažnejših in najzahtevnejših nalog v poslovnem procesu. Vprašanje obvladovanja proizvodnega procesa je zelo zapleten in zahteven posel, vendar se ga da s primerno organizacijo in strokovnostjo osvojiti v relativno kratkem času. Zato imamo dokaz zadnjo rekonstrukcijo. Moderne tehnološke naprave, zadnji dosežek tehnike na področju lesno obdelovalnih strojev in naprav, so bile praktično osvojene čez noč, brez večjih naporov in težav. Povsem drugače pa se kažejo ti refleksi na prodajnem področju.

Zapletov okrog plasmaja je iz dneva v dan več. Potrošniki postajajo zahtevnejši, tako po vprašanju kvalitete proizvodov — blaga, kot glede ostalih zadev, ki so v zvezi s prodajo povezani. To so servis, cene, krediti itd.

Da bi bili tem poostrenim zahtevam kos, je bila zadnja organizacija postavljena prav v tej smeri. Računam, da smo s sedanjo organizacijo postavili fiziognomijo in potrebe delovanja posameznih področij tako, da bodo kos nalogam, ki so pred podjetjem postavljene. Ko bodo podani tudi ostali pogoji, kot so prostor, polna zasedba delovnih mest, mora ta »stroj, ko bo v obratovanju« povsem odtehtati zahtevam. Če to drži za ostala področja, lahko že sedaj ugotovimo, da za komercialno temu ni tako. Da se ne bi to razumelo kot kritika, ker so predlagatelji sedanje organizacije prav gotovo mislili najboljše. Gre pa za spoznanje, da smo danes v drugačnih razmerah, kot smo bili pred nekaj leti ali še v lanskem letu. Komercialno službo bomo morali krepiti še naprej tako za potrebe domačega trga kot izvoza.

Na domačem trgu smo s formiranjem potniške mreže že napravili korak k intenzivnejši obdelavi trga. Po potrebi bo treba to mrežo še širiti. Na zunanem področju pa bo treba ta korak šele napraviti. Menim pa, da vsako odlašanje v tej smeri nam prej lahko škodi, kot koristi. Tu ne gre za to, da bi sedanje kanale opuščali ali zanemarjali, gre

predvsem za to, da tudi te intenziviramo, poleg tega pa pridobivamo razne informacije, ki so nam nujno potrebne pri oblikovanju prodajne politike. Ta pa zadeva tudi ostala področja, kot je oblikovanje, tehnologijo, tehniko, organizacijo itd.

Poleg tega, da smo formirali potniško mrežo, smo se lotili tudi posebnih prodajnih akcij, da bi problem plasmaja blaga v mrtvi sezoni kar bo mogoče pospešili. Teh oblik se dosedaj nismo posluževali, čeprav so v svetu normalne, nekatera podjetja pa so jih tudi pri nas že nekaj let pridno izkoriščala. Da se jih pri nas nismo posluževali, je bil vzrok v tem, ker preprosto nismo imeli potreb, saj nam je stalno primanjkovalo blaga za redno odpremo.

Poleg potniške mreže se za domače tržišče odpira potreba po servisni službi. V sedanji fazi servisne službe še nimamo organizirane, obstajajo pa že potrebe, da bi se tudi ta formirala. Ker se obdeluje predlog o izgradnji konsignacijskih skladišč v vseh večjih potrošniških centrih bomo skušali to vprašanje obdelati in rešiti takrat, sicer pa se bomo morali dogovortii s posameznimi strokovnjaki, ki bi tako službo v našem imenu prevzeli.

T. Kebe

ALI VESTE?

...da se je letos prijavilo rekordno število članov kolektiva za letovanje na morju?

Samo v mesecu juniju je bila izvršena rezervacija za 136 oseb. Od teh je samo članov kolektiva 96. Ostali so družinski člani.

Največ jih bo letovalo v Kaštelu in Crikvenici, manjše število pa v raznih zdraviliščih in v Kranjski gori.

BRESTOV OBZORNIK

JE VAŠ INFORMATOR.

SODELUJTE!

Naše pohištvo razstavljeno v prodajalni Lesnine v Kranju

dajalne, so opremili z napisi in lepaki. Obljubili so tudi trosenje letakov z letali.

Tako široko zasnovana akcija se mora nujno pokazati tudi v prodaji. Le-to bomo lahko ocenili po zaključku akcije. Vsekakor pa pričakujemo v tem času podvojeno prodajo.

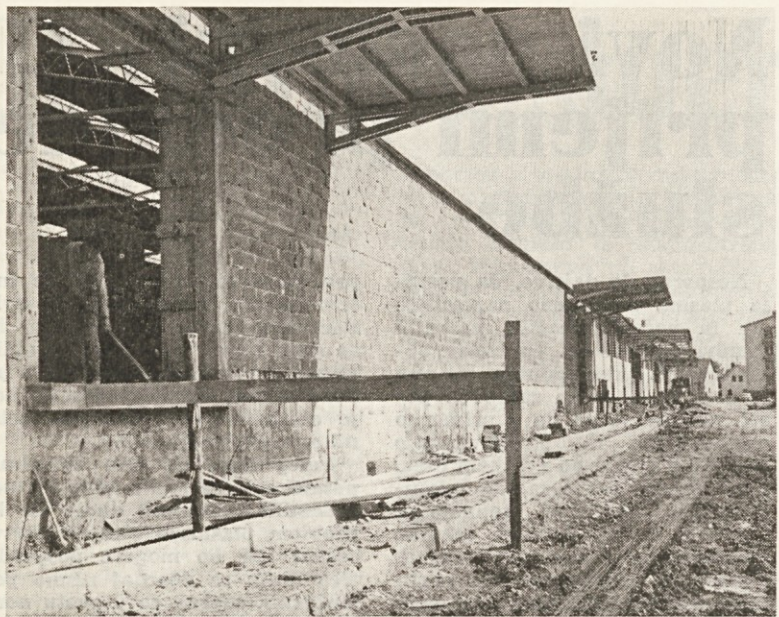
In kako smo se pripravili pri nas?

Vodji odpreme službe TPC sta bila seznanjena in opozorjena na to akcijo. Zato smo povečali število skladiščnih delavcev. Prav tako je bil s tem seznanjen tudi šef transportne službe.

Da bo pošiljanje tekoče, so odgovorni prav ti službi. Vsekakor se ne bo smelo dogoditi, da bo od šoferjeve volje odvisno, ali bo vozil, če je potreba, tudi v soboto. Mislim, da takemu odnosu ni mesta med nami. Prav tako se bo morala odprema služba čimprej usposobiti, da bo lahko dnevno pošiljala 120 in več ton kamionskega transporta. Pri sedanjem stanju skladišča je to nedosegljivo.

Mislím, da bo za člane kolektiva, ki ne sodelujejo v tej akciji, ta informacija zadovoljiva. Zavedati pa se je treba, da pri tem sodeluje celotni kolektiv, kajti to je mesec prodaje pohištva naše tovarne.

A. Markovčič

Gradnja skladišča Tovarne pohištva Cerknica in menze v zaključni stopnji

DOPOLNITI JE TREBA ODLOK O SAMOPRISPEVKU ZA VODO

S 1. januarjem 1970 je stopil v veljavo odlok o samoprispevku za ureditev cerkniškega vodovoda. Tako se je po dolgotrajnih pripravah in prizadevanjih družbeno političnih organizacij končno le pristopilo k uresničevanju želja občanov, da bodo v treh letih dobili pitno vodo v zadostni količini. Odveč bi bilo govoriti o tem, kakšnega pomena je vodovod za vse občane in tudi za vse delovne organizacije, ki uporabljajo cerkniški vodovod. Omembe vredno pa je dejstvo, da se je plačevanja samoprispevkov izognilo precejšnje število občanov, ki živijo in delajo na območju, katerega napaja cerkniški vodovod, stalno prebivališče pa imajo prijavljeno v drugih krajih in občinah, pri nas pa koristijo vse komunalne usluge, čeprav so zaenkrat še skromne. Vemo tudi to, da so to ljudje z dokaj velikimi osebnimi dohodki in jim življenjski standard ne bi bil v ničemer prikrajšan, če bi plačevali tudi prispevek za vodo. Kot občan smatram, da smo vsi enakopravni in da zato pri plačevanju samoprispevka ne bi smeli delati razlik. Zakonodajalec naj bi torej še enkrat proučil odlok o samoprispevku in našel ustrezna določila, katera bi zavezovala tudi tiste občane k plačilu, ki mislijo, da so Cerkniciani samo takrat, kadar je mogoče kaj dobiti, kadar je pa treba dati ali prispevati, so pa vse drugo, samo Cerkniciani ne. Kaj bi bilo, če bi se tudi tisti, ki plačujejo samoprispevek začasno prijavili, na primer v Žilcah?

F. Tavželj

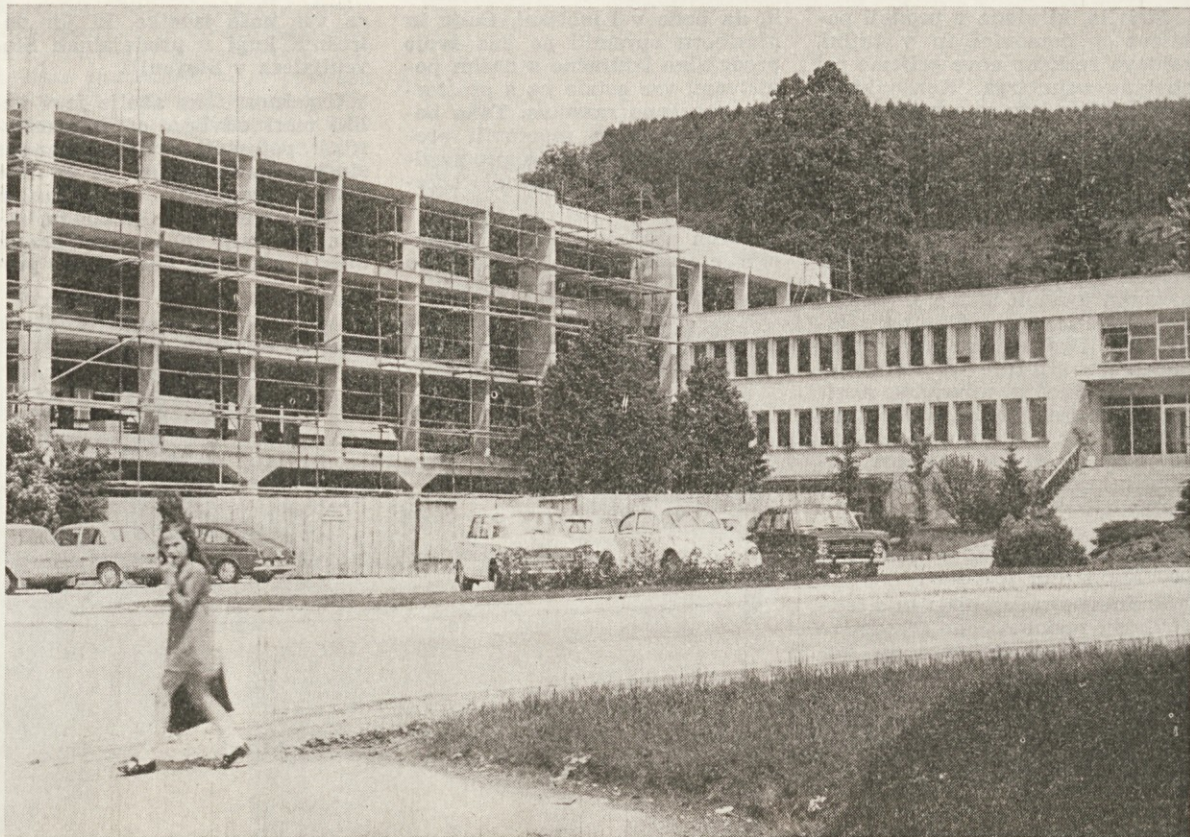
Nekaj misli o financiranju naše rekreacije

25. maja 1970 so vse poslovne enote in sindikalne organizacije Bresta dobile dopis o rezervaciji letovanj s cenikom penzionov v posameznih turističnih krajih. Vsaj pri nas v TLI Stari trg se na ta dopis ni nihče prijavil, da bo letoval. Kje so vzroki, da se ljudje ne zanimajo za letovanje? V glavnem ni več regresa, ekonomske cene pa so še vedno previsoke, da bi se delavci odločili za letovanje brez vsake denarne pomoči podjetja. Naša sindikalna organizacija pa za to nima sredstev, ker je samo od članarine in pa 20 N din dotacije na člana za vse leto nemogoče regresirati delavcem letovanja. Upravni organi pa v ta namen letos niso predvideli ničesar, s čimer v sindikatu ne soglašamo. Mislimo, da je delavcem še kako potrebno letovanje in da si tudi zaslužijo, da bi del letovanja regresiralo podjetje kot prejšnja leta.

Tudi nadomestilo za K-15 se je prelilo v osebne dohodke. Ta sredstva so porazdeljena na 12 mesecev letno in se pri osebnih dohodkih praktično prav nič ne poznajo. Poprej si se vsaj lahko peljal enkrat na leto po nižani ceni kamorkoli po Jugoslaviji, sedaj pa, ko te ugodnosti ni več, člani kolektiva ne morejo letovati v bolj oddaljenih krajih. Vsi delavci pa tudi še nimajo svojih avtomobilov in so še vedno vezani na vlak ali avtobus. Zato mislim, da je treba omogočiti regres za letovanje vseh delavcev

K-15 pa znova uvesti v kakršni koli obliki, tako da bi vsaj enkrat letno omogočili delavcu letovanje in odih kjerkoli v naši domovini.

M. Šepce

Smele linije železobetonskega skeleta novih prodajnih in razstavnih prostorov kažejo, da bo zgradba lepa in funkcionalna

Veterani gozdarstva v Brestu

Že dolgo v naprej smo se dogovorili, da obiščejo 19. junija Brest upokojeni gozdarski inženirji, člani DIT iz Ljubljane. Nihče ni predvideval, da bodo prav tega dne nizki deževni oblaki prekrili nebo in ta delček Slovenije napravil bolj žalosten, kot je sicer. Javorniki v megli, enako Slivnica, da o očaku Snežniku ne govorimo. Toda kaj zato, saj je obisk v prvi vrsti namenjen Brestu.

Pozno dopoldne so prišli. Vozil jih je ing. Oskar Jug.

V razgovoru, kateremu sta z naše strani prisostvovala ing. Resnik in D. Trotovšek, smo govorili predvsem o razvoju Bresta, o surovinski problematiki, o načinu trgovanja, o kreiranju programa itd. Ing. L. Žumer je orisal perspektivni plan razvoja lesne industrije po dolgoročnem načrtu. Zelo blizu so njegovi koncepti razvoja z našimi praktičnimi iz-

hodišči in cilji. Eno pa je ostalo odprto — bo tržišča za vse dovolj?

Po razgovoru je sledil ogled Iverke in TP Cerknica. Medtem ko druge obiskovalce na Iverki bolj zanimajo natresne postaje in stiskalnica, so se ti tovariši najdlje pomudili pri surovini in iverčih. Tudi tovarno pohištva so ogledovali z zanimanjem. Velikost in opremljenost jih je osupnila, saj ni nihče pričakoval, da je Brest tako daleč s svojo modernizacijo. Res daleč in še dlje

moramo, če bomo hoteli biti konkurenčni in uspešni v borbi za tržišče, kajti nismo edini, veliko je proizvajalcev pohištva in veliko jih raste na novo. Videli so, da je bilo dolgoletno delo v gozdarstvu in posredno tudi za lesno industrijo kronano z uspehi in da načrti strokovnjakov le ne leže zaprašeni po predalih, ampak živo delujejo od panja v gozdu do zadnje delovne operacije v embalirnici pohištva.

Tudi na Slivnici, kamor smo odšli po ogledu tovarne v Cerknici, je bilo dano priznanje napredka in razvojnosti Bresta.

Škoda, da je megla zakrivala razgled, kajti ob soncu bi bil dan še lepši.

D. Trotovšek

Sestanek krajevnne organizacije ZK

V začetku junija je bil sestanek krajevnne organizacije ZK Cerknica. Na sestanku so govorili o delovnem načrtu Krajevnne skupnosti Cerknica, o aktualnih vprašanjih, o katerih je razpravljalo predsedstvo ZKJ, o obnavljanju ZK v občini in o zaključkih druge seje občinske konference.

O delovnem načrtu Krajevnne skupnosti je poročal njen predsednik tovariš Andrej Hrblan. Načrt je dovolj obsežen, saj zajema vso problematiko na področju Cerknice. Le sredstva so vprašljiva. Ob virih sredstev je bilo veliko besed o gozdnih površinah, ki so last Krajevnne skupnosti, pa jih vendarle upravlja in izkorišča Gozdno gospodarstvo iz Postojne. Lahko bi bila ta skupna last velik vir dohodkov Krajevnne skupnosti.

Tovariš France Koščak je govoril o aktualnih vprašanjih, o katerih je razpravljalo predsedstvo ZKJ. Pri tem je zlasti poudaril aktualne naloge pri preobrazbi ZKJ, pri tem pa je opozoril tudi na naslednjo razpravo. Družbeni položaj Zveze komunistov se bo spremenil. Iz klasične politične partije, ki upravlja v imenu delavskega razreda se bo spremenila v idejno politično silo, ki se znotraj sistema samoupravljanja in samega razreda bori za uresničevanje svoje idejne in politične usmeritve.

Zveza komunistov mora postati bolj enotna in bolj učinkovita organizacija na načelih demokratskega centralizma.

Organizacijske spremembe bodo omogočile učinkovitejšo sodelovanje članstva v oblikovanju in uresničevanju politike ter idejno-politično dejavnost komunistov v okolju, v katerem žive in delajo.

Pri vsem tem je zelo aktualno obnavljanje ZK. Zato so na sestanku Krajevnne organizacije izvolili sedemčlansko komisijo, ki bo nenehno spremljala aktivnost ljudi, zlasti, kako se v družbeni aktivnosti uveljavlja mladina. Spremljala bo tudi aktivnosti članov ZK v organizaciji. Predlagala bo sprejem novih članov in izključitev nedelavnih članov.

Na predlog sekretariata organizacije je bilo na tem sestanku izključenih 15 članov ZK, trije pa so bili na novo sprejeti.

Na koncu sestanka je bila še razprava o zaključkih občinske konference ZK. Ti zaključki so bili še konkretnjeje določeni. Vsak član ZK bo te zaključke dobil napisane in, kot je bilo na sestanku sklenjeno, se mora vsak član po njih ravhati.

J. Klančar

Kako na letovanje?

Vsem tistim, ki so se letos odločili preživeti svoj letni dopust ob morju ali v drugih krajih, sporočamo, da je turistični transportni biro iz Ljubljane odprl svojo poslovalnico v Postojni na Tržaški cesti št. 4. Tam lahko rezervirate vozovnice za vse proge v Jugoslaviji in sicer največ 30 dni pred potovanjem. Za potovanje s povratno vozovnico priznajo naslednje popuste:

— za povratno potovanje na razdaljo več kot 50 km — 25 odstotkov,

— za povratno potovanje na letni dopust prav tako 25 odstotkov. Obrazec za tako potovanje dobite v poslovalnici v Postojni.

Vsi tisti, ki želijo na dopust z vlakom, dobite vse informacije v omenjeni poslovalnici v Postojni, Tržaška cesta 4. Lahko kličete tudi po telefonu na št. 21-244 Postojna. Na progi Ljubljana—Kastel pri Splitu vozi vsak ponedeljek poseben avtobus, ki ima postajališče v Logatcu ob 4.30 uri. Če želite na dopust s tem avtobusom, morate najkasneje v enem tednu rezervirati sedež pri podjetju SAP Ljubljana, Titova 38 ali po telefonu 314-922.

Tiste, ki želijo na dopust z ladjo, obveščamo, da vozi ladja na relaciji Rijeka—Split z vmesnimi postajami vsak dan ob 18. uri. Vožnja stane 47.50 za eno smer. Vožnja od Reke do Splita traja 13 ur. Vstopnice si morate preskrbeti najmanj dve uri pred odhodom ladje. Za Volparijo in Crikvenico so avtobusne zveze vsak dan iz Logatca ob 6.33, 7.32 in 9.02 uri. V sezoni je potrebno za te proge rezervirati vozovnico vsaj deset dni pred potovanjem na avtobusni postaji v Ljubljani.

TEHNIČNE ZANIMIVOSTI

IZ NEMŠKE LESNE INDUSTRIJE

V Wiedenbrücku v Westfaliji leži eden najbolj znanih velikih obratov nemške pohištvene industrije, firma Interlücke, ki je postala znana zaradi svojega specialnega programa konstrukcije pohištva. V dveh tovarnah je zaposlenih skupaj 415 oseb, od katerih je okroglo 90 v administrativnem področju. Tovarni v Wiedenbrücku ter Marienfeldu obsegata zazidano površino okroglo 29.000 kv.m. Oba obrata skupaj imata letni promet 50 milijonov DM.

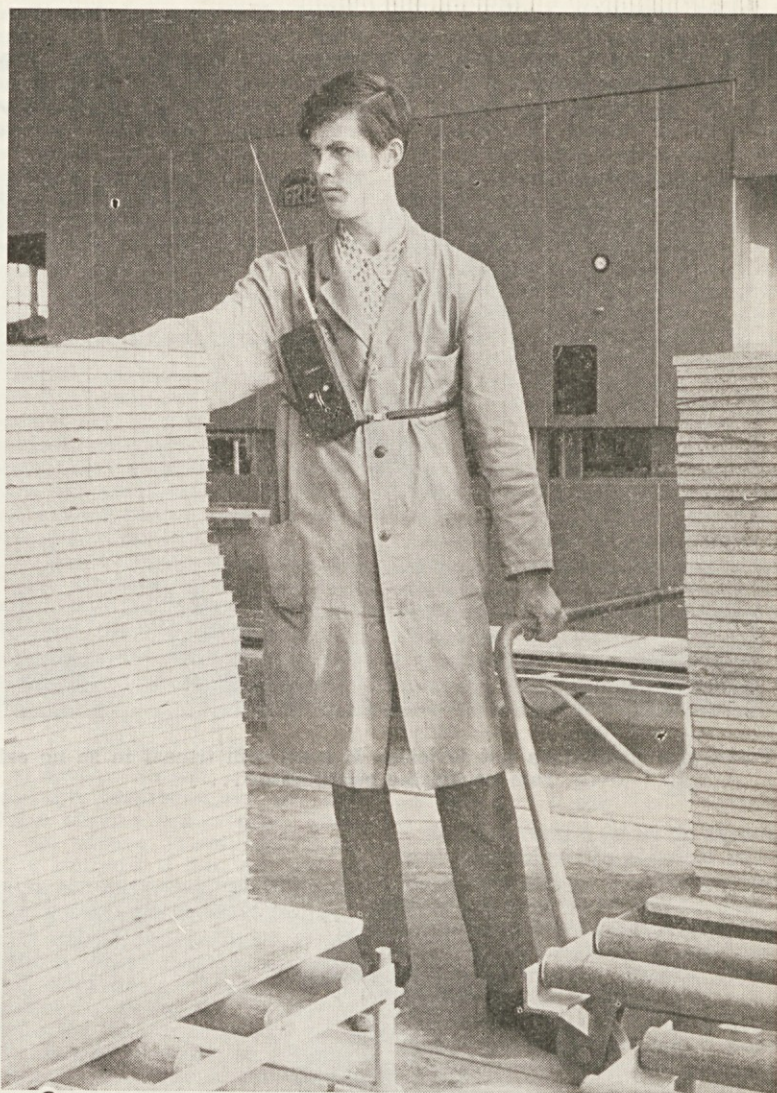
V letih 1962/63 je začela firma Interlücke razvijati program izdelave sten za omare. Pri tem so izhajali iz modernega in racionalnega vidika ter je bil izdelan ustrezen vzorec, ki je omogočil tehnično racionalno izdelavo stenskih variacij modelov. Stene omara, ki jih je možno uporabiti tudi kot predelne stene v prostoru, se lahko uporabijo v vsakem prostoru, kar pomeni, da morajo imeti zmožnost prilaganja kot po širini, tako tudi po višini. To je mogoče zaradi različnih tehni-

nih načinov izvedbe. Toda stene morajo istočasno izpolnjevati najpogostejše naloge. Njihova naloga je, da ne služijo samo za shranjevanje oblačil ter domačih potrebščin vseh vrst, toda istočasno morajo, če je treba dopolnjevati stanovanjsko pohištvo ali ga nadomestiti. Tako se lahko nekatere stene uporabljajo kot regali za knjige ter, kot najnovejše, je mogoče vanje montirati sklopeljive postelje (DBP) v okretljivi izvedbi ter sklopeljive mize. Tako nastane tako imenovana stanovanjska stena (Wohnwand). Poleg teh sten za omare izdeluje firma Interlücke postelje različnih velikosti, nočne omare, omare za perilo, zrcalne mize (psihe). S temi posameznimi modeli se lahko omarne stene dopolnijo ter tako nastane popolna spalnica. Vse pohištvo je izdelano na popolnoma površinsko gladko omarni konstrukcijski način. Približno 60 % vsega pohištva ima bele površine, ostanek je prevlečen z plemenitim furnirjem in to

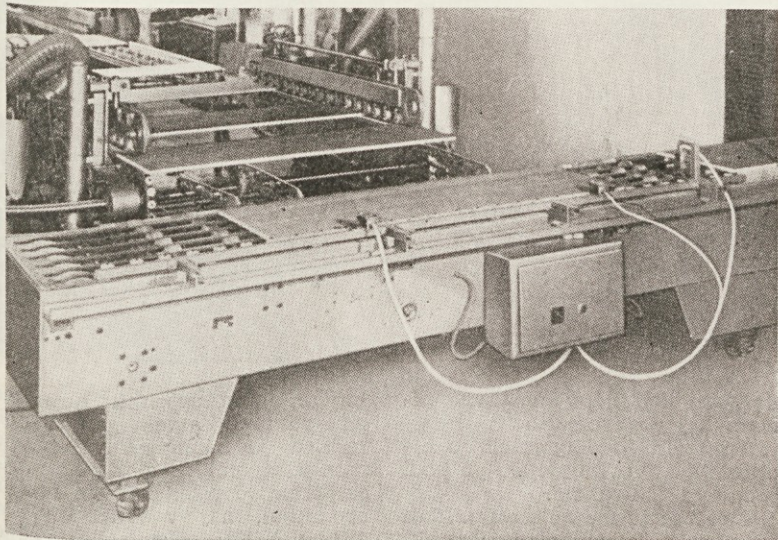
z macesnovim, orehovim, teakovim ter palisandrovim furnirjem. Osnovni material ter nosilni material so iverne plošče, ki se dobivajo v fiksnih merah. Firma Interlücke kooperira z drugimi izdelovalci pohištva ter dobi od ene same tovarne ivernih plošč največji del za kritje svojih potreb. Tako sodelovanje se je pokazalo kot gospodarsko koristno. Dnevni promet ivernih plošč znaša ca. 100 kub. m. Vse površine ivernih plošč, ki so pozneje belo prevlečene, se morajo najprej grundirati z beljenimi folijami iz močnega natronovega papirja, prepojenega z umetno smolo. Poznejše poslovanje izvajajo v poliestrskimi barvanimi laki, ki jih oblikujejo, polivajo ali valjajo. Pohištvo odpremo v glavnem tuja špediter-ska podjetja, kar se je zelo dobro obneslo. 75 % proizvodnje gre v ZRN, ca. 25 % pa se izvozi v Belgijo, Francijo, Holandijo, Italijo, Luksemburg, Avstrijo in Švico. V glavnem gre vsaka pošiljka v posamezno trgovino s pohištvom. Poudarek je na modernem načinu, kar pomeni, da se obračun mezd, obratni obračun, planiranje izkoristka strojev ter podobni računski postopki izvajajo v kompjuterski napravi.

Firma bo v kratkem postavila svojo lastno napravo te vrste. Tudi uvedba oddelka za trgovanje (marketing) s šolanjem prodajalcev ter posvetovalnico za razstavljanje, kaže napredno stališče v vprašnju modernega pohištvene-ga trga.

Inž. J. Resnik

DISPO centrala usmerja transportnega delavca z radio sprejemno in oddajno postajo

Vezava avtomatskih formatk v Tovarni pohištva Cerknica

Turistično naselje na Gornjem jezeru

Nekdanji pašnik Gornjega jezera, ki je bil ves poraščen z ničvrednim grmovjem, se razvija v pravo pravcato gradbišče turističnega naselja. Od tu je zelo lep razgled na Cerkniško jezero.

Brestovi upokojenci in Obzornik

Nemalo smo se začudili člani uredniškega odbora, ko smo zvedeli, da upokojenci ne sprejemajo Brestovega obzornika. Hitro smo šli v akcijo, kaj je na stvari, saj je bilo že ob rojstvu Obzornika rečeno, da bodo časopis prejeli tudi vsi upokojenci in prepričani smo bili, da splošne službe po posolvnih enotah skrbijo, da upokojenci dobijo naše glasilo. Pa glej — tega določila so se držali samo v Tovarni pohištva Martinjak in še tu niso sigurni, če dajejo časopis vsem upokojencem tovarne. Verjeli ali ne, da je ta primer dovolj jasen dokaz, da se premalo brigamo za upokojence in ni čisto nič slučajnega, da so upokojenci o tem potožili tudi v svojem pismu. Pismo je obravnaval tudi Svet za koordinacijo poslovanja in sprejel sklep, po katerem lahko pričakujemo zbor upokojencev neke v jeseni letos. Glede dostavljanja obzornika pa je sklenjeno, da je ažurirati evidenco upokojencev in jim po pošti dostavljati obzornik na dom.

Med drevjem na svežem zraku se človek res prijetno počuti. Če pride tja v soboto ali nedeljo, ne boste opazili, da so to dnevi počitka. Tukaj si ljudje gradijo svoje počitniške hišice in ko sem jih obiskal, sem se zanimal, kaj jih privlači na tem področju.

»Predvsem sem se odločil za ta kraj zaradi lepe ceste in ravno pravnje razdalje od Ljubljane in zaradi čistega zraka. Blizu je tudi avtobusna postaja, pa tudi cene zemljišča so ugodne. Seveda je tudi znamenitost jezera vplivala na odločitev.« Tako mi je povedal tovariš Janežič iz Ljubljane. Istega mnenja so bili tudi ostali graditelji. Trenutno je v gradnji okrog 8 do 10 hišic, vseh pa bo na zgornji strani ceste 30.

Med kramljanjem sem se zanimal, kakšne težave jih spremljajo ob začetku gradnje. Cesta, ki bo speljana med samim naseljem, bi morala biti najprej zgrajena, da bi lahko dovažali gradbeni material. Vsaj odcep od glavne ceste, kjer je treba postaviti kanal, naj bi občina čimprej uredila, v ostalem pa si bodo pomagali sami, dokler ne bo cesta med naseljem popolnoma dograjena. Težave so tudi z vodo, ki jo je treba dovažati iz vasi, toda na to so računali.

Parcel merijo okrog 700 m², so kar dovolj velike, vendar pa so malo preozke in preveč dolge. Vendar se zato nihče ne vznemirja.

Tako so mi povedali graditelji turističnih hišic na Gornjem jezeru, jaz pa sem jim zaželel veliko uspeha pri gradnji in da bi se jim vse želje čimprej uresničile.

M. Šepce

Prva turistična karavana

V eni izmed prejšnjih števil našega lista je pisec članka Avto rally in še kaj D. Trotovšek omenjal organizacijo rallyja za letos. Združenje šoferjev in avtomekanikov v Cerknici (ki je letos dobilo DIPLOMO za svoje delo) se je misli oprijelo in tako je pred nami za dan šoferjev 13. julij — prva turistično propagandna karavana vozil. Zakaj »turistična karavana?« Vzrok temu je novi zakon o cestnem prometu, ki za rally določa posebne pogoje in različna soglasja, medtem ko je karavana, ki je preprosta oblika rallyja, izvedljiva tudi brez posebnih dovoljenj.

Združenje se je odločilo, da bo karavana 11. julija s startom v Cerknici in ciljem v Ložu. Proga je dolga 390 km, teče pa takole: Cerknica — Planina — Logatec — Ljubljana — Kranj — Brnik — Mengeš — Duplica pri Kamniku — Domžale — Celje — Laško — Zidani most — Radeče — Krško — Novo mesto — Žužemberk — Škofljica — Velike Lašče — Nova vas — Bloška polica — Lož.

Vsekakor je treba poudariti, da bodo morala biti vozila tehnično sposobna za vožnjo, kar bo komisija pred startom pregledala, vozniki pa bodo morali imeti veljavna vozniška dovoljenja.

Proga je razdeljena v štiri etape z vmesnim postankom. Najdaljši postanek bo v Žužemberku, kjer je bila v NOB ustanovljena prva motorizirana slovenska partizanska enota.

Ob zaključku vožnje bo moral vsak voznik voziti še 100 m dolgo spretnostno vožnjo na čas. Ocenjevanje vožnje in spretnostne vožnje bo dalo tudi zmagovalce te prireditve.

Za nameček še to, da je sklad nagrad 1000 N din, ki bodo razdeljene petim najboljšim, seveda v praktični obliki.

Karavana ima dvojni namen: — ugotoviti znanje, spretnost

in vzdržljivost voznikov osebnih motornih vozil in predvsem

— popestriti reklamo izdelkov BRESTA in KOVINOPLASTIKE.

Razglasitev rezultatov in podelitev nagrad bo 12. julija v Cerknici, za zaključek pa, kot je že tradicija, bo parada vozil in popoldne tovariško srečanje šoferjev v restavraciji BREST Cerknica.

Združenje vabi lastnike osebnih vozil, da se prijavijo v čim večjem številu na naslov: Združenje šoferjev in avtomekanikov Cerknica, tov. Lučka Petrovič ali Janez Mele SKS BREST Cerknica, kljub temu, da morda kdo ne bo dobil vabila osebno. J. Mele

Obisk članov ZB Kranj

13. junija letos so krajevno organizacijo Zveze borcev Loška dolina obiskali člani aktiva Zveze borcev, zaposleni v občinski skupščini v Kranju. Vsako leto ta aktiv obišče znane partizanske kraje. Na lastno pobudo so se letos odločili za obisk Loške doline.

Člani krajevne organizacije Zveze borcev so jih prisrčno in

tovariško sprejeli. Obiskali so spomenik padlim na Ulaki. Skupaj s šolsko mladino osemletke Stari trg so priredili kratek kulturni program. Prvoborec Franc Levce je na kratko opisal zgodovino delavskega razreda pred vojno in med NOB. Gostje so pozorno spremljali besede tovariša Lavca. Nato so položili venec pred spomenik padlim in si ogledali notranjost spomenika. Spremljali so jih predsednik in tajnik KO ZB Loške doline.

Kosilo so imeli v gostišču Snežnik. Na njihovo željo smo jim hoteli omogočiti ogled gradu Snežnik, ki pa je bil na žalost zaprt zaradi »popravila«. Ta napis na grajskih vratih je že več kot leto dni.

Težko se nam je bilo opravičiti gostom, ker si gradu niso mogli ogledati. Kljub tej nevšečnosti so gostje odšli z dobrim vtisom, zlasti so bili zadovoljni z gostoljubnostjo članov Zveze borcev Loške doline, ki so jih spremljali.

V zahvalo so gostje izročili govorniku Francu Levcu, krajevni organizaciji ZB in osnovni šoli Stari trg po eno knjigo Zgodovina mesta Kranja.

F. Kovač

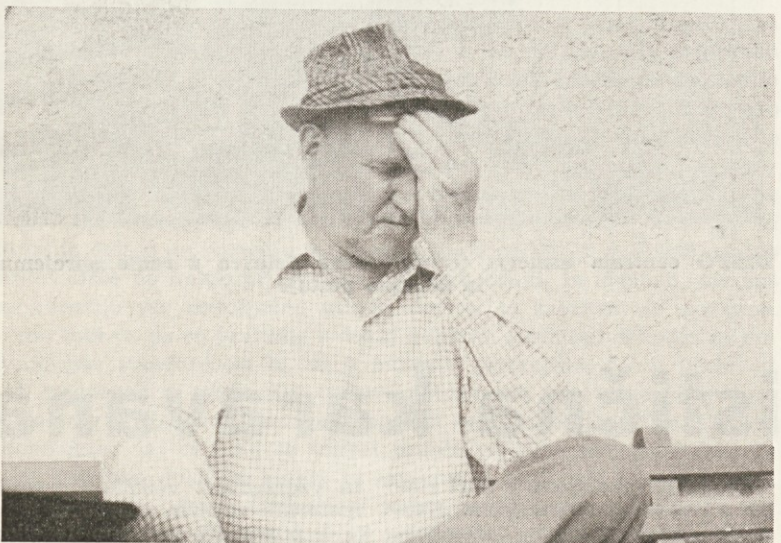

Prve vidend hišice na Gornjem jezeru

Matevž Hace — šestdesetletnik

Veste, tudi pisateljeva pot je težka. K sreči sem trmast in se ne oziram na kritike politikantov...

Kadar gledam na televiziji modrovanja o gospodarstvu, me zaboli glava...

Notranjci moramo prenehati s kulturno jalovostjo!

V življenju sem dosegel dovolj. Kaj bi še hotel?

Smo si rekli: »Obiščimo ga, njega, ki pridno suče pero, da bi onranil in povečal slavo dežele Notranjske!«

Pripravili smo vprašanja, na katera naj bi nam odgovoril. Menili smo, naj bodo resna in taka, malo manj resna, da bi ne bil razgovor prevec turoben. Pa se je izkazalo, da je bil strah odvec. Sela in resnost sta se prepletali, življenje je velo iz besed. Malo ciste mlozarije, vse samo prisuno življenje.

»Kaj se bojite?« se nam je nasmešnil, ko smo poskocili ravno v trenutku, ko je stopil iz hiše. Stranovito je počilo, ker je strela udarila v strešni vod na cerkvi Sv. Martina komaj lučaj oddaljene od vhodnih vrat 318 let stare hiše v Podcerkvi pri starem trgu kjer prebiva.

»Jaz se bojim le gada. Treskanja in grmenja sem se privadil med vojno; gada se pa res bojim še danes. Sicer pa imam dobre soseue,« se je zopet široko nasmejal in pokazal na pokopališče okrog cerkve.

Posedli smo. Kar tako po domače, pod kap, na pravkar razrezane coke bukovih drv. Ko smo povedali, po kaj smo prišli, je bil videti zadovoljen: »Vesel sem, da ste prišli. Presneto da moramo biti Notranjci tako jalovi za pisanje! Kaj zdaj pišem me vprašate? Pri državni založbi je že pripravljena Vaška kronika, v kateri opisujem življenje Loške doline v preteklosti. Pišem pa kroniko Streharjeve družine — prvi del. Tu opisujem življenje svojega pradedu, ki je živel v času Prešerna. Knjiga temelji na resničnih dogodkih, za katere sem dobil podatke v zapiskih, ki jih je pisal praded. Tudi sam pišem dnevnik že od leta 1937. Vsak dan nekaj stavkov o najvažnejših dogodkih. Kcimo, danes bom zapisal, da so me obiskali »fantalinki« od Brestovega obzornika.

Vse moje pisanje temelji na resničnih dogodkih. O, večkrat sem že imel sitnosti zaradi tega. Se sreča, da smo Notranjci trmast. Da, da, tudi jaz sem trmast. Naša Notranjska trma je največkrat pozitivna.

Kdo vas je spodbudil k pisanju?

Sliši se skoraj neverjetno, da sem nagnjen do pisanja tudi podedoval. Omenil sem, da je že praded delal zapiske, moja mati pa je znala skoraj vse Prešernove pesmi na pamet in vrsto odstavkov iz Tolstojevskega romana Ana Karenina. V rani mladosti sem mnogo, pravzaprav ogromno bral. Predvsem slovenske in ruske klasike. Zato tudi sam pišem bolj jedrnato. Originale jemljem iz življenja, abstraktnih, izmišljenih figur pa ne trpim.

Zanimalo nas je, kaj misli o turizmu.

Mislim, da so pri nas vsi pogoji za razvoj turizma, predvsem kmečkega. Glede Cerkljanskega jezera pa menim takole: ljubezen je slepa. Tudi ljubezen do narave nas ne sme zaslepit. Naravo moramo spreminjati v pametnih mejah, s poslušom za ekonomske učinke.

Preberimo še, kaj je odgovoril na vprašanje o njegovem prostem času.

»Povejte mi, kaj mislite pod prostim časom? Sem malo lovca, hodim na sprehode po travnikih in gozdovih in razmišljam.«

Povedal nam je naslednjo lovsko zgodbo: Stal sem na »štantu«, niti gani se ne bi bil smel. Ker nisem zdržal na mestu sem pričel hoditi sem in tja. Po nekaj minutah je zalajal srnjak — veste kje, tik ob puški, ki sem jo pustil naslonjeno na drevo. Televizijo gledam občasno, najteže prenašam oddaje, kjer se »bistroumneži« kosajo v reševanju gospodarstva in zapletajo ekonomske zakonitosti.

Na vprašanje, ali raje piše ali kmetuje, je odgovoril:

»Delo je rekreacija, pisanje pa je garanje. Zelo ljubim delo na polju in v gozdu. S človekom, ki zapostavlja kmečke ljudi in s tistim, ki beži od zemlje, ker se mu

ne ljubi delati, se enostavno nimam kaj pogovarjati!«

O mladini, o dolgoletcih, o hipijih in njihovih idejah pa sodi pisatelj Hace takole:

»Dolgi lasje me ne motijo. Moti me obnašanje teh mladeničev, ki hodijo kot starci. Mlad človek naj živi mlado. Pri pojavih »sodobne« mladine me moti njihova filozofija, ki je filozofija starih upokojencev. Mnogi mladinci se vlečejo kot megle, namesto, da bi bili poskočni kot srnjaki. Morda jim manjka telovadbe, kakih 9 metrov drv, kot sem jih jaz zrezal danes. Tudi upokojenci morajo biti aktivni, vendar ne samo v gostilni. Z gostilno je tako: en »štuc« je premalo, trije pa preveč. Toda, da povem iskreno — raje imam tri kot enega. V glavnem pa mislim, da mora človek iz vsake težave najti rešitev, ne sme biti sirotica. Ljudje izvirajo iz težav, iz dela in borbe. Iz blagostanja in lagodnega življenja pa največkrat zrastejo zanikrneži, revice, za katere ne veš, kaj bi z njimi.

Že med vojno sem opazil, da so bili ljudje, polni življenja in humorja boljši borci in kasneje boljši delavci kot emiravci.

Hitro smo ga pobarali za veselimi dogodkom med NOB. Hudo mušno se je namuzal in dejal, da bi nam lahko povedal marsikaj, če bi le žena ne prisluškovala ob vratih. Kajti, se je zgodilo nekoč, da so po zmagi na Koroškem imeli veliko slavnosti in je kar malce pozabil, da je poročen. Več nam ni povedal, ker so se na ženinem čelu že tako nabirali nevihtni oblaki.

Naš pisatelj večkrat popotuje v kraje, kjer se je boril med NOB. Jeseni namerava obiskati Francijo. Hace je v Franciji delal in se boril za osnovne pravice delavcev že pred drugo svetovno vojno. V življenju je marsikaj doživel, v revoluciji je dosegel uspehe, ki jih ni pričakoval. Meni, da tudi zaradi tega, ker je že od 11. leta skrbel sam za sebe in ga je življenje utrdilo. Če bi bil še enkrat mlad, bi študiral za agronoma ali za inženirja gozdarstva. Prav gotovo pa bi tudi pisal.

Beseda mu je zopet stekla o pisanju in o knjigah. V svoji knjižnici ima okrog 2000 knjig, sam jih je napisal 12 in še bo pisal, če bo zdrav. Na kritiko politikantov se poživlja, kajti on piše o tem, kar čuti, kar vidi, kar ga tišči. Vsakdo, ki bere njegove

knjige, mora spoznati, da Hace piše resnico. Zamera gor ali dol, resnica je samo ena. Ponovno nam je omenil, da se na Notranjski premalo piše. Pri tem nas je spodbujal, naj v BRESTOVEM OBZORNIKU pišemo čim več o življenju naših ljudi — morda so nekateri članki prevec strokovni in zato za pretežno večino bralcev nezanimivi.

»Fantički«, nam je dejal ob slovesu, »pokažimo, da Notranjska ni samo dežela zemljorajev, gozdarjev, tihotapev... pokažimo, da nismo samo praktiki, suhi razumarji. Saj vemo, da so v nas tudi lirčne strune. Morda smo res malo prevec zaprti vase — skoraj sramežljivi.«

Živel bo do svojega devetdesetega leta, to je sklenil povsem resno. »Potem pa bom pokopan,« je dejal »če bom na državne stroške, jih ne bo veliko, saj me bodo kar iz postelje prestavili v jama.« Spet se je nasmejal, ko je pokazal z roko čez cesto k Sv. Martinu.

Matevž Hace je rojen 4. julija, na Dan borca. Čudno naključje, ki pa povsem ustreza delu in življenju našega rojaka. Od rane mladosti naprej je delaven, borben, neuklonljiv in veder.

Vse, kar nam je povedal in vse, kar smo videli, nam je potrdilo, da je res tako. Pred seboj smo imeli moža, ki pove, kar misli, takega, ki se mu pozna, da je bil komisar v eni najslavnejših slovenskih partizanskih divizij. Ne more skriti, da ga je življenje naučilo marsičesa.

Njegove misli so bile zavite v humor, bile so eksplozivne in zdrave, da so nam bile takoj všeč.

Ko nam je pokazal, kako mora hoditi mladina, je pokazal pravo mladeniško moč in spretnost, vzdržljivost smo zaslužili v kupu drv, ki jih je rezal prav tisto jutro. Ko je kot za stavo treskalo okrog nas, se je prešerno smejal, in ko je govoril o zemlji, ki jo obdeluje in o rojstni hiši, smo začutili, da ne bil odnesel cele kože, kdor bi mu skušal to preprečiti.

Ob koncu nas je povabil, naj ga spet obiščemo, ko bo star devetdeset let. Obljubili smo, da se bomo videli že prej, kajti razgovor s pisateljem Hacetom je doživetje.

Do takrat pa mu želimo veliko pisateljskih uspehov in razvedrila pri obdelovanju njegovega posestva.

EKONOMSKA ŠOLA

A. Načelo gospodarjenja

Da bi podjetje lahko proizvajalo določene proizvode, morajo biti ti proizvodi posameznim kupcem potrebni in jih želijo kupiti. To pomeni, da mora podjetje usklajevati proizvodnjo s potrebami in željami kupcev. Podjetje je težje, da bi doseglo čimvečji obseg proizvodnje ob najmanjših stroških. Z drugimi besedami, to so načela produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti.

Produktivnost je načelo gospodarjenja, ki ga merimo s količino dela, potrebnega za pro-

izvodnjo enote (ali mase) določenega proizvoda. S povečevanjem produktivnosti dela se veča tudi standard zaposlenih, ker se ob večji produktivnosti dela večajo tudi obseg proizvodnje, osebni dohodki in akumulacija.

To je zelo celovit pojem, ki je odvisen od različnih dejavnikov, od organizacije dela, sestave sredstev (to se lahko imenuje tudi sestav kapitala in odnosov med osnovnimi in obratnimi sredstvi), tehnološkega postopka, pogojev dela, intenzivnosti dela,

stimulativnega nagrajevanja in podobno.

Produktivnost merimo z razmerjem:

Količina dela

Količ. prod. izdel.

To je splošna formula, medtem ko je še več izvedenk te splošne formule gled na cilj in prednost merjenja.

Ekonomičnost: Podjetje je zainteresirano, da proizvede čimvečjo količino izdelkov s čimmanjšo porabo predmetov dela, delovnih sredstev in delovne sile. To načelo imenujemo načelo ekonomičnosti in ga ozko povežemo z načelom varčevanja v gospodarstvu. Obenem pa je ozko povezano s produktivnostjo (manjša poraba delovne sile). Na ekonomičnost vplivajo poleg vrednosti potrošnih reprovromaterialov isti dejavniki kot na produktivnost. Čim večji je obseg proizvodnje, a nižji proizvodni stroški, tem ugodnejša je ekonomičnost.

Merimo jo tako, da primerjamo:

Celotni dohodek

Globalna last. cena, ali skupni proizvodni stroški

Z večjo ekonomičnostjo podjetje niža stroške, s čimer lahko doseže ugodnejšo akumulativnost, ki jo plasira v razširjeno reprodukcijo podjetja. Zato je zelo pomembna serijska proizvodnja, ker omogoča nižje stroške na enoto proizvoda in ugodnejšo ekonomičnost.

Rentabilnost: Podjetje je zainteresirano, da z angažiranimi osnovnimi in obratnimi sredstvi doseže čimvečji dobiček (v kapitalizmu se dobiček imenuje profit, rentabilnost pa profitna stopnja — ti pojmi so skoraj enaki našim izrazom dobiček in rentabilnost).

Ugodnejšo rentabilnost omogočajo:

- opremljenost delavcev s sredstvi,
- organizacija dela,
- strokovna sposobnost,
- naravni in splošni pogoji dela,
- boljše izkoriščanje kapacitet,
- povečanje obsega proizvodnje itd.

Zlasti je za strokovne odločitve neprimeren ta kazalec v pogojih večjih investicijskih vlaganj in začetne faze uvajanja proizvodnje po investiranju, ker je občutiti učinek sredstev šele v naslednji fazi obratovanja. V teh pogojih je najbolj primerno, če izločimo dodatna (marginalna) vlaganja za obdobje, ki smo ga predvideli kot obdobje izgradnje in poskusnega obratovanja in šele po tem obdobju uporabimo normalni pokazatelj rentabilnosti.

Ko smo pri teh kazalcih, je treba omeniti še likvidnost, ki pomeni sposobnost podjetja, da v dogovorjenem roku poravnava vse obveznosti. To sposobnost pogojuje tudi sposobnost kupcev, da v dogovorjenem roku poravnajo podjetju dolgeve. Do nelikvidnosti pride, kadar podjetje ne more poravnati vseh obveznosti. Nelikvidnost je posledica nepravilne selekcije kreditnih bank pri dodeljevanju kreditov (dajejo kredite slabšim podjetjem), zadolženosti negospodarstva nasproti gospodarstvu, finansiranja nepokritih investicij, preširoke proračunske potrošnje itd.

Likvidnost je izredno pomembna za zagotovitev normalnega reprodukcijskega toka v podjetju.

B. Oblike proizvodnje

V enem izmed dosedanjih predavanj smo ugotovili, da je proizvodna faza gospodarskega procesa izredno pomembna za razvoj ljudi in zagotovitev reprodukcije delovne sile.

Proizvodnja kot proces za ustvarjanje dobrin je lahko organizirana v več oblikah, kar je odvisno od velikosti podjetja in izdelkov, ki jih podjetje proizvaja.

— Drobna proizvodnja se poveča v obrtnih in majhnih podjetjih. To je anarhična proizvodnja po naročilu ali proizvodnja izredno velikega števila izdelkov.

— Maloserijska proizvodnja je po organizaciji višji stadij in predstavlja proizvodni proces, v katerem podjetje proizvaja več izdelkov organizirano in v dolo-

čenih (dokaj zadovoljivih) količinah.

— Velikoserijska (masovna) proizvodnja pomeni proizvodnjo velikih serij in manjšega števila izdelkov (selekcijo izdelkov proizvodnje). Ta proizvodna oblika omogoča najcenejšo proizvodnjo in je v primerjavi z ostalimi oblikami proizvodnje na trgu prav zaradi cen v prednosti.

IX. PREDAVANJE

A. STROŠKI PROIZVODNJE

Stroški proizvodnje so cenovni vzorci porabljenih elementov in proizvodnih dejavnikov v proizvodnem procesu. Stroške lahko sestevamo, grupiramo, razdeljujemo na posamezne predmete in jih primerjamo s planom, ali s prodajnimi cenami.

To je zelo važna kategorija, ker višina stroškov vpliva na dobiček, s tem pa posredno tudi naraščanje osebnih dohodkov.

1. Glede na odrazanje stroškov v poslovnem procesu razlikujemo:

- fiksne stroške in
- variabilne stroške.

a) Fiksni stroški so tisti, ki ostanejo nespremenjeni pri različnih obsegi proizvodnje. Enaki so pri obsegu 12 milijard S din ali 5 milijard S din, medtem ko na enoto proizvoda padajo, kar vpliva na večanje dobička.

To načelo povsem velja za absolutno fiksne stroške (amortizacija, zavarovalne premije, vodni prispevek, prispevek za mestno zemljišče itd.), medtem ko se en del fiksnih stroškov, ki jih imenujemo relativno fiksni stroški, do določene višine doseženega obsega ne spreminjajo, potem pa se spremenijo in ostanejo zopet do določene višine nespremenjeni, da bi se v določeni višini zopet spremenili (različne obresti, del režijskih osebnih dohodkov, investicijsko vzdrževanje itd.).

mo naslednji diagram za oblikovanje absolutno in relativno fiksnih stroškov.

b) Variabilni stroški popolnoma označujejo naraščanje proizvodnje, ker se spreminjajo skladno s spremembami obsega proizvodnje. Če se poveča obseg proizvodnje za 100 %, se bodo za toliko povečali tudi variabilni stroški. Te stroške predstavljajo predvsem stroški materiala, surovin, izdelavni osebni dohodki itd.).

2. Glede na možnost za neposredni (posredni) stroški sredno ugotovitev strokovnih no-

silcev delimo strokovne kolegije (to so skupne stroškov, ki imajo skupne značilnosti) na:

- a) neposredne stroške in
 - b) posredne stroške
- Neposredni stroški so tisti, za katere natanko vemo, na katerem strokovnem mestu nastajajo.

Posredni stroški pa so tisti, za katere ne vemo, v kakšnem obsegu nastajajo na določenem strokovnem mestu, temveč jih razdeljujemo na strokovno mesto po klicu (približna razdelitev), kar ovira natanko ugotovitev lastne cene za proizvod.

3. Po funkciji izračunavanja ločimo:

- a) poprečne stroške; to so celotni stroški na enoto proizvoda (dobimo jih, če delimo vsoto stroškov z izgotovljenimi proizvodi),
- b) mejne stroške; to so stroški vsakega dodatnega proizvoda in jih dobimo tako, če oštelevamo od vseh stroškov dosežene stroške do zadnje enote.

Na primer:

Enota proizvoda	Skupni stroški	Mejni stroški
10	100	50
20	150	100
30	250	200
40	450	

Za proizvodnjo od 30 do 40 enot smo potrebovali za 200 enot stroškov. Imenujemo jih dodatni ali mejni stroški. Ti stroški so izredno pomembni za ugotavljanje optimalne proizvodnje in presojanje, kdaj se nam izplača proizvodnja nekega izdelka.

B. Kalkulacija je postopek za ugotavljanje skupne lastne cene nekega izdelka. Lahko je predkalkulacija, kar pomeni, da s planskimi normativni in podatki ugotavljamo planirano lastno ceno in obračunsko kalkulacijo. To pomeni, da z doseženimi podatki ugotavljamo lastno ceno. S primerjavo planirane in obračunske kalkulacije ugotavljamo odklone, ki so zelo pomembni za poslovne odločitve prihodnjega proizvodnega procesa.

Če v shemi prikazemo kalkulacijo po celotnih stroških, bi bilo videti takole:

- izdelavni material
- ± izdelavni osebni dohodki
- ± amortizacija
- ± amortizacija
- ± splošni stroški izdelave
- ± splošni stroški uprave
- = lastna cena

direktni stroški

indirektni (posredni) stroški

Branko Mišič

Kaj vse raste pri Brestu?

Kar Brest danes ima, ni ne park, ne poskusni nasad, od obojega je nekaj. Ta vrt je že tako prirasel sodelavcem Bresta, da ga ni, ki bi ga pustil uničiti in ga ni, ki ne bi imel nasade rad. Pa pogledjmo, kaj vse raste na tem notranjskem svetu, kaj je pokazalo voljo do življenja, čeprav ni doma le iz Evrope, ampak tudi z drugih celin.

Pri vhodu v menzo se lepo razvija gledičevka — gledičija. Lani je prvič cvetela, letos cvete prav te dni že v drugo. Njeni plodovi so podobni rožičem. V Ljubljani ob Gruberjevem kanalu raste gledičevka drevoredno. Na južni strani menze pa zelo lepo uspeva japonski javor drobnih, jeseni lepo obarvanih listov; blizu stoji zgodaj cvetoč okrasni grm forsitijski, na drugi strani pa vijoličasto cveteca medvečka Antonij Waterer, ki je nizke rasti. Pri Brestu je bilo posajenih več Judeževih dreves, ki cvetijo na golih vejah v fizioloških cvetih rožne barve. Toliko kot letos, to drevo v Cerknici še ni cvetelo. Toda je občutljivo na cerkniške zime in bo ostale treba presaditi na zavetnejši kraj.

Tudi pri balinišču so lepa drevesa. Na južni strani je Lawsonova pacipresa, blizu nje nizek grm zlate tise, senco pa meče na klopico rdečelista Pisardova sliva. Ta zgodaj zacvete, pa redkoma rodi. Ob začetku stopnišča k balinskemu prostoru stoji božje dreve, bodečje, ki se v Cerknici dobro počuti in bo po 20 letih že stasito drevo. Nad njim raste okrasno drevo Katalpa, ki bo pravkar pokazala lepa socvetja, nato pa plodove v ozkih strokih. Teh katalp je že več v Cerknici.

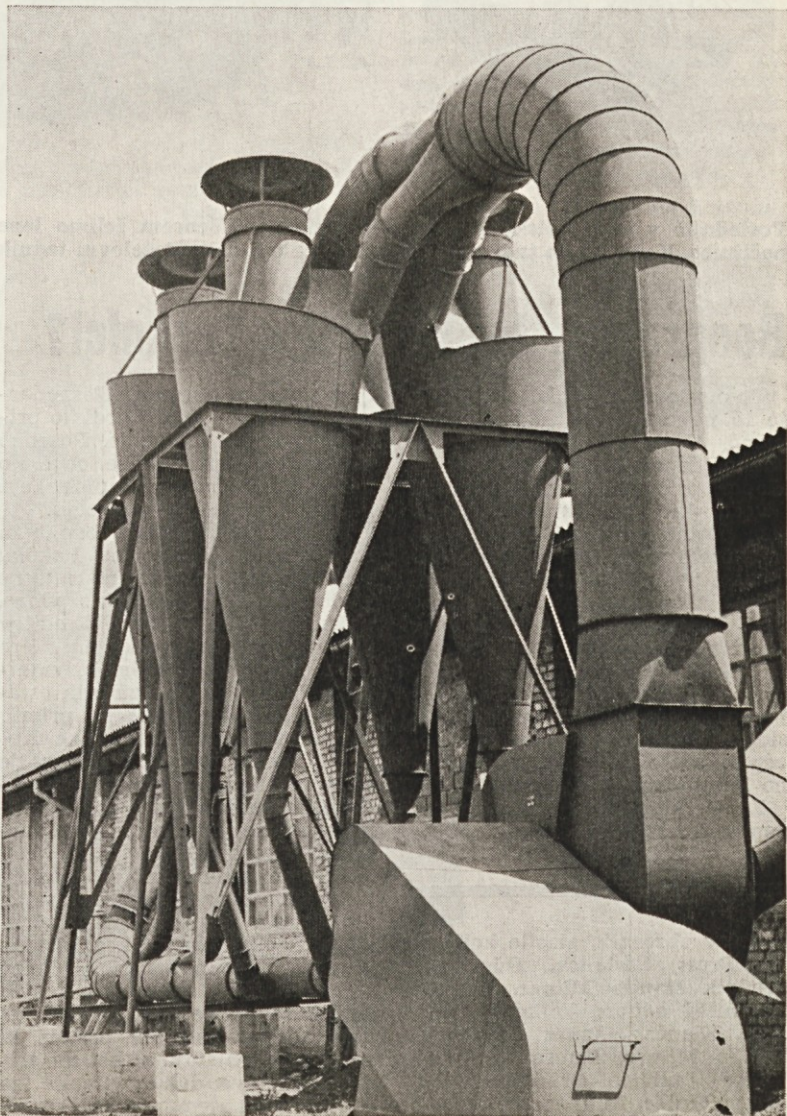
Najmočnejša zbirka rastlin je pred Skupnimi službami. Gredica ob zidu ima razen lepe jelke tudi široko razprostrti kitajski brin, pred njim pa je kot grm široka trnasta kitajska aralijska. Blizu rasteta še dva grmiča divje pomaranče, pri ograji pa se kot bakla dviguje vitka trepetlika. Sprva je sama od sebe imela vitko linijo, letos pa je v treh dneh začela mršiti veje in da ni bila povezana, bi se ji snopasta oblika gotovo podrla. Na Švedskem, od koder je v Ljubljano prišel njen cep, to drevo stalno povezujejo. Morda bodo veje, potem ko bodo že odrlele, ostale snopaste. Pri tej trepetliki pa raste smreka, ki jo ima ves svet v veliki časti. Prestala je namreč težke čase ledene dobe, njeni zadnji ostanki so se zadržali v kotu Srbije, Črne gore in Bosne. Ima le spodnjo stran iglic srebrno, njena vitkost je njena poglobljena lepota. Srbski botanik Pančić jo je prvi opisal, po njem se imenuje Pančićeva smreka, Pančićeva omrika.

Pod temi rastlinami je zbirka drugih. Na južni ploščadi, kjer se zdaj povečuje parkirišče, je tudi kitajski brin, zraven njega pa živahno zlatozeleno obarvana pacipresa Rheingold. Ker je več rastlin na istem kraju, nastaja vtis groba. Nad njo je redkost hladnih krajev, stlaška cedra, ki je letos prvič prebila zimo, ne da bi izgubila iglice. Tri srebrne smreke, vse zveržene, so začele kar lepo napredovati, čeprav je teren slab. Japonska kutina daje vsako leto zgodaj rdeče cvete. Javorju podobne liste ima ambrovec, na jesen rdeče zažari, listi in lub pa močno diše po kadilu, po ambri. In tam je še en okrasni grm, ta zacveti šele v poletju, sirijiški oslez. Ta nima le belega cveta, ampak tudi rožastega in lilastega, praznega in polnega.

Naj ob koncu omenim še severno ploščad pred Skupnimi službami. Dve vzpenjavi vrtnici sta tam, zanimivi pa sta dve drevesci, ki imata liste iz dveh krp. To je razvojno gledano zelo staro drevo, dvokrpi ginko. Ko bo ginko dorastel, bo šele zanimiv, imel bo čudno usmerjene veje, kot gorski mecesni, ki jim vrh poškodujejo strele. Posebno lepa pa je jesenska barva ginkovih listov. Ginko ima samska in ženska drevesa, plodovi so podobni češnjevim, duh pa ni prijeten.

Že po tem seznamu, ki seveda ni popoln, je pri Brestu bogata zbirka rastlin, ki bo postajala iz leta v leto imenitnejša. Ob priliki bom v slikah in bolj podrobno predstavil nekatera drevesa, da bodo še bolj poznana in bolj všečna.

Jože Kregar

Nove ekshavstorske naprave s cikloni v Tovarni lesnih izdelkov Stari trg

Mladinski aktiv ob Dnevu mladosti

Mladinski aktiv TP Brest Cerknica je v počastitev Dneva mladosti organiziral srečanje mladinskih aktivov v Grahovem in športno tekmovanje v Cerknici.

Srečanje mladinskih aktivov Bresta, Kovinoplastike, Nove vasi, Planine in Rakeka so organizirali 23. maja 1970 v Domu kulture v Grahovem. V pozdravnem govoru je predsednik mladinskega aktiv TP Brest Cerknica seznanil prisotne mladince s pomenom in namenom tega srečanja. Sledil je kulturni program, v katerem so sodelovali s svojo satirično točko mladinci iz Planine, ki so se vljudo odzvali organizatorjevemu vabilu. Program so z vmesnimi deklamacijami popestrile dijakinje TS KMRLP iz Cerknice. V zaključnem delu programa sta o problemih mladine na našem področju spregovorila predsednik občinske konference ZMS tov. Janez Znidaršič in pa predsednik komisije za gospodarstvo pri občinski konferenci ZMS tov. Franc Steržaj. Kulturnemu programu je sledil zabavni del večera, v katerem nas je zabaval vokalno instrumentalni ansambel STALAK-TITI.

Rad bi se zahvalil Občinskemu komiteju ZMS za finančno pomoč. Iz teh sredstev so namreč organizirali za vse zainteresirane brezplačen prevoz z avtobusom v Grahovo in nazaj iz vseh pomembnejših krajev naše občine.

24. maja je naš mladinski aktiv organiziral tekmovanje v teku po ulicah Cerknice. Komentar je ustrezno kratek. Udeležba je bila minimalna — organizacija pa slaba. Neprekosljivi Stane Ferfila je osvojil pokal.

Istega dne se je pričel na asfaltiranem igrišču osnovne šole turnir v malem nogometu, ki ga je prav tako organiziral mladinski aktiv TP Brest Cerknica. Sodeloval so ekipe Bresta iz Cerknice, NK Cerknica, Košarkarski klub Cerknica in JLA z Rakeka. V prvi tekmi sta se pomerili moštvi NK Cerknica in JLA Rakek. Rezultat je bil v regularnem času in po dveh podaljških 0:0. Pri izvajanju prostih strelav s 7 metrov pa je bila boljša ekipa JLA Rakek. V drugi tekmi je Brest premagal KK Cerknica z 2:1. Sledil je finalni del, v katerem je najprej NK Cerknica v boju za 3. mesto premagal KK Cerknica s 3:2. V zadnji tekmi je Brest katastrofalno premagal JLA Rakek s 6:0. Vrsten red:

1. Brest Cerknica,
2. JLA Rakek,
3. NK Cerknica,
4. KK Cerknica.

Za ekipo Bresta so pokal osvojili: Ludvik Ris, Pavel Bajc, Franc Modic, Tomo Mozetič, Spaso Kresovič, Miloš Obreza in Drago Frlan. Med tekmovanjem so se ekipe osvežile z vročim čajem.

Če povzamemo celotno dejavnost mladinskega aktiv TP Brest Cerknica ob Dnevu mladosti, moramo pohvaliti samoiniciativnost aktiv, čeprav je treba povedati, da so se pojavile nekatere napake (predvsem v organizaciji in izpeljavi prireditve), ki pa so izključno posledica neizkušenosti in mladosti. Nujno je, da bo moral mladinski aktiv ob podobnih prireditvah stopiti v stik s starejšimi in v teh stvareh bolj izkušenimi ljudmi.

D. Frlan

Spored kina Cerknica za julij

V juliju si boste lahko ogledali predstave kina Cerknica tudi ob ponedeljkih, ko bodo na sporedu najboljši filmi distribucije Inex.

2. 7. ob 20. uri

GOSPODU Z LJUBEZNIJO

Družbena drama. Eden izmed najboljših ameriških filmov, kandidat za Oskarja. V glavnih vlogah nastopata Julie Christy, Sidney Poitier.

4. 7. ob 20. uri in 5. 7. ob 16. uri

5. 7. ob 20. uri

KORAKI REVOLVERAŠEV

Western za oddih.

NJENA ZADNJA PESEM

Ljubzenska drama, polna lepih pesmi. V glavni vlogi nastopa Sara Montiel.

6. 7. ob 20. uri italijanski film

VIDIM GOLO

Satira na sodobno pornografijo.

9. 7. ob 20. uri švedski film

MOLK

Film največjega švedskega režiserja Bermana za zrelo občinstvo. Ni primeren za mladino.

11. 7. ob 20. uri in 12. 7. ob 16. uri ameriški film

ZADNJI VLAK IZ KATANGE

Vojno pustolovski film, v katerem boste videli mnogo nenavadnih prizorov. V glavni vlogi Rod Taylor. Ne zamudite tega velikega spektakla!

12. 7. ob 20. uri ameriški film

MNOŽICA MORILCEV

Nadaljevanje priljubljenih zgodb o tajnem agentu Mattu Helmu. V glavni vlogi Dean Martin.

13. 7. ob 20. uri italijanski film

PETERICA ZA PEKEL

Film o 2. svetovni vojni, ki prikazuje veselo stran tegob. V glavni vlogi Klaus Kinsky.

16. 7. ob 20. uri francoski film

TAT IZ PARIZA

Jean-Paul Belmondo v kriminalnem filmu.

18. 7. ob 20. uri ameriški film

V ŽARU NOČI

Film o policaju, ki je sovražil črnce. V glavni vlogi Sidney Poitier.

19. 7. ob 16. in 20. uri amer. film

TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE

Film za staro in mlado, ena izmed mnogih znanih zgodb o kralju džungle.

20. 7. ob 20. uri ameriški film

POINT BLACK

Zgodba moža, ki je iskal ljubezen svoje žene. V glavni vlogi Lee Marvin.

22. 7. ob 18. uri slovenski film

NEVIDNI BATALJON

Film prikazuje mladinski boj v okupirani Ljubljani.

23. 7. ob 20. uri ameriški film

NOČ IGUANE

Film po gledališkem delu, ki je dobil Oskarja. V glavnih vlogah Richard Burton, Deborah Kerr, Ava Gardner.

25. 7. ob 20. uri in 26. 7. ob 16. uri ameriški film

SKRIVNOST TREH DŽUNK

Film napetih situacij med FBI in dobro organizirano tolpo. V glavni vlogi Stewart Granger.

26. 7. ob 20. uri ameriški film

LISJAK

Film o ljubezni dveh sester, čudoviti prizori iz narave. V glavni vlogi Anna Heward.

27. 7. ob 20. uri italijanski film

VOJNA ŠPIJONOV

Vohunski film z obiljem akcij in nepričakovanih zapletov.

28., 29., 31. ob 16. in 20. uri

in 30. 7. ob 16. uri jug. spektakel

BITKA NA NERETVI

Največji jugoslovanski film, ki smo ga kdaj posneli. Ljubiša Samardžić, Yul Brunner, Silva Koscina in drugi. Film traja 3 ure.

30. 7. ob 20. uri angleški film

VRNITEV IZ PEPELA

Drama ženske, ki se je vrnila iz internacije. V glavnih vlogah Herbert Lom, Maximilian Schell.

Uspeh glasbene šole Frana Gerbiča

Ob zaključku šolskega leta je glasbena šola Frana Gerbiča pridobila uspešne javne nastope v Cerknici in na Rakeku. To je bilo prvič, da je šola te zaključne nastope prenesla iz majhnih šolskih učilnic v dvorane in s tem omogočila, da je število poslušalcev bilo večje kot doslej. Posebej je omeniti udeležbo v Cerknici, kjer je bila dvorana skoraj zasedena.

Program je obsegal preko 50 točk. Zakaj tako obsežno, se postavi vprašanje? Odgovor pa je precej tukaj: vsi učenci morajo nastopati vsaj z eno solistično točko — tak je šolski predpis, pa tudi velika želja učencev, da pokažejo svoje znanje. Poleg solistov so tudi še ansambli in še in še.

Posebnost so bili prav gotovo otroci, ki so s svojo pristranostjo izvrstnostjo peli, dirigirali, ponašali in ne vem, kaj vse počeli, tako — da so se poslušalci lahko do solz nasmejali. Videlo se je, da je prvo leto šolanja dalo nove talente — bodoče učence pravih instrumentov. Le tako naprej in čim več mladih v predšolsko glasbeno vzgojo.

Prijetno je takoj v začetku nastopa deloval, ki je izvajala Heydnovo Otroško simfonijo. Usklajenost, veš da gre šolski nastop, veš da je vsaka nota zaigrana,

sto in stokrat uigrana. Toplo pritrjevanje poslušalcev je dalo priznanje izvajalcem, ki so res dobro odigrali prvi stavek te simfonije.

Sledila je vrsta učencev klavir od saksofona do pozavne in da ne pozabimo klarinetov. Tudi kvartet godal je bil deležen velikega priznanja. Pošteno povedano, vsak nastopajoči se je potrudil, da dá kar največ od sebe in uspeh ni izostal. Videli smo pripravnika, pa učence prvih razredov in naprej, poslušali smo absolvente harmonike.

Zaradi dolžine nastopa se je število obiskovalcev sicer zmanjšalo, vendar je do kraja ostalo kar precej poslušalcev. Ker gre nastop po razredih, smo na kraju slišali učence višjih razredov, kateri so izvajali na raznih instrumentih dela, ki bi lahko šla na samostojen nastop.

Uspehi pedagogov te šole so tako doseženi. Še eno leto je zaključeno. Stalna skrb biti ali ne biti, bodo sredstva za glasbeno šolo ali ne, je odveč. Treba je, da ta šola da še več nastopov in s tem pokaže svoje kulturno poslanstvo tudi z druge strani. Pričakujemo, da bo tako.

Poslednjič v šolo. Šolsko leto je bilo uspešno. Učencem želimo lepe počitnice. Kaže, da bo tudi naše šolstvo uvedlo 5-dnevni delovni teden.

Beograjska banka tudi v Cerknici?

Po naslovu bi lahko sodili, da je to neverjetno, vendar je resnično. Vsem nam je manj poznano, da se je Kreditna banka Koper priključila k Beograjski izvoznokreditni banki in je s tem postala sestavni del te banke. Kreditna banka Koper je v svojem poslovanju povsem samostojna in prosto razpolaga s svojimi kreditnimi sredstvi, tako v izbiri partnerjev, kot tudi v vrsti kreditnih aranžmajev. Ker močno razširja svojo poslovno dejavnost, išče tudi primerne poslovne prostore v Cerknici, da bi odprla svojo ekspozituro, podobno kot jo ima v Postojni.

Za Cerknico, kot politično gospodarsko središče občine, bi bila

to velika pridobitev. Gospodarstvo in občani zelo pogrešajo prisotnost poslovne banke. Posebno z razvojem turizma se odpirajo neslutene možnosti za plasiranje kapitala na našem področju.

Ekspozitura Kreditne banke in hranilnice Ljubljana na Rakeku opravlja samo administrativne posle v zvezi s hranilno vlogo, dajanjem potrošniških kreditov privatnikom in vodenjem žiro računov obrtnikov in privatnikov. Nima pa organiziranih ostalih služb, kot jih ima na primer ekspozitura Kreditne banke Koper v Postojni. Ta ekspozitura je s svojimi službami podaljšek centralne na terenu, tako da je vedno prisotna in živi z gospodarstvom tega območja.

Povsem samostojno sodelujejo pri raznih finančnih aranžmajih, naj si bo v pogledu kratkoročnega ali dolgoročnega kreditiranja gospodarstva in občanov. Poleg tega pa ima organizirane tudi službe za opravljanje pretežnega dela administrativnih poslov, ki se dnevno pojavljajo; kot na primer obdelava dokumentacije za črpanje in najemanje kratkoročnih in dolgoročnih kreditov, devizni plačilni promet in podobno. T. Zigmund

Brestov obzornik, glasilo kolektiva Brest Cerknica. Odgovorni urednik Danilo Mlinar. Urejuje uredniški odbor: Vojko Harmel, Jože Klančar, Janez Lavrenčič, Danilo Mlinar, Dubrovka Pazič, Vinko Mahne, Branko Milek, Franc Mulec, Miha Šepc, Franc Štrukelj, Dušan Trotovšek in Zdravko Zabukovec. Tiska Železniška tiskarna, Ljubljana

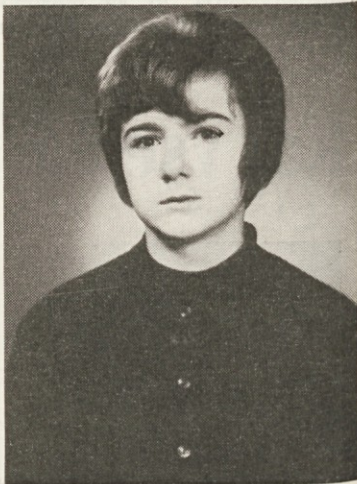
In memoriam

V osemnajstem letu starosti je 29. maja umrla naša delavka Jožica OBLAK.

V Tovarni pohištva se je zaposlila v letu 1968. Bila je vestna in dobra delavka. Hitro se je priučila vsakega dela.

Z njo je naš kolektiv izgubil dobro in perspektivno delavko. Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Kolektiv

Zahvala

Žalujemo se zahvaljujemo sindikatu Bresta iz Cerknice, ki je povabil pevski zbor in godbo na pihala na poslednjo pot pokojne Jožice OBLAK, od katere so se poslovili s pretresljivimi besedami 1. junija.

Prav tako se zahvaljujemo vsem tistim, ki so jo spremili na njen zadnji dom — na pokopališče v Cerknici in ji poklonili cvetje.

Iskrena hvala vsem skupaj!

Žalujoča družina: ata, mama, brat, sestre in vse njeno sorodstvo.

In memoriam

Pretresla nas je vest, da je po težki in dolgotrajni bolezni umrla 18. 6. 1970 v 35. letu starosti invalidska upokojenka Bobanovič Ivanka, rojena Mlakar, iz Raven na Bloški planoti. Zapustila je dva nepreskrbljena otroka.

V Tovarni pohištva Martinjak se je zaposlila 1960. leta, 1967 pa je bila invalidsko upokojena. Bila je vedrega značaja in zelo priljubljena med sodelavci.

Sodelavci in kolektiv jo bo ohranil v lepem in trajnem spominu.

Kolektiv

Zahvala

Lepo se zahvaljujem vsem, ki ste dne 22. 6. 1970 spremljali na zadnji poti mojo pokojno ženo Ivanko, zlasti pa se zahvalim sindikalni podružnici Tovarne pohištva Martinjak za organizacijo godbe na pihala in udeležbo ter podaritev vencev moji nepogrešljivi ženi in mami.

Krsto Bambovič